

Ob plenumu o idejnopolitičnih problemih reforme

Pismo centralnemu komiteju ZKS

Naša osnovna organizacija je 10. novembra 1967 razpravljala o tezah »idejnopolitični problemi pri izvajanju gospodarske in družbene reforme«. Sodimo, da so teze zajele samo en, čeprav nedvomno zelo važen del te problematike, namreč vprašanje konkretnih ukrepov oziroma »stališč in načinov za uspešnejšo uveljavitev smotrov gospodarske in družbene reforme«, da pa so povsem zanemarile nekatera izredno važna splošnejša idejnoteoretična vprašanja. Njihov obstoj sicer priznavajo (na splošno in tudi konkretno pri vprašanju vlaganj tujih sredstev) in priznavajo tudi, da ta vprašanja »večkrat povzročajo nejasnosti in celo nerazumevanja glede nadaljnje smeri našega razvoja«. Toda namesto da bi sestavljali tez te nejasnosti podvrgli idejnoteoretični in politični analizi, kar bi bilo po našem mnenju več kot potrebno, so se temu izognili in se zadovoljili z nekaj posplošenimi stavki kot »Zato je potrebno taka vprašanja spremljati sproti, o njih razpravljati in nanje čim hitreje odgovorjati« ter »Zato se morajo ko-

munisti angažirati tudi ob konkretnem razčiščevanju teh vprašanj«. In tu se nam zastavlja vprašanje: če nam tisti, ki so za to strokovno in politično najbolj kvalificirani, ne znajo pojasniti, kako naj na ta vprašanja odgovarjamo in se ob njih angažiramo, ampak nas samo posplošeno pozivajo, naj to delamo — kako naj potem to storimo mi?

Znano je, da so v zadnjem času zaradi nadaljnje družbenega razvoja kakor tudi zaradi napredka znanstvenih oziroma idejnoteoretičnih spoznanj postale sporne celo nekatere dosedanje ključne idejnoteoretične postavke našega družbenoekonomskega sistema. Gre predvsem za kritiko postuliranega načela delitve »po delu«, o čemer so bile tudi letos objavljene že resne razprave (Zvonimir Tanko v 10. št. Teorije in prakse, dr. France Cerne v Ekonomski reviji oz. v reviji Gledišta itd.), teze in Zveza komunistov kot organizacija pa o tem molče oziroma to dejstvo ignorirajo, čeprav tudi za nas še vedno velja, da mora delavsko in revolucionarno gibanje na znanstveni teo-

riji graditi svojo politično akcijo. Zato po našem mnenju tudi ne bomo mogli razrešiti protislovij in zgoraj omenjenih idejnih nejasnosti, ki se porajajo v našem družbenoekonomskem razvoju, vse dotlej, dokler ne bomo razrešili tega temeljnega idejnoteoretičnega vprašanja.

Seveda ne mislimo, da bi bilo v sedanji fazi, ko je teoretična razprava o teh vprašanjih šele na začetku, potrebno, da bi se Zveza komunistov že odločila za morebitno korekturo nekaterih svojih idejnoteoretičnih izhodišč. Potrebno bi bilo le, da bi kot celota uvidela in tudi v javnem političnem delovanju poudarila trenutno teoretično nerazjasnjenost nekaterih vprašanj ter dala polno in javno politično podporo temeljiti znanstveni razpravi o teh vprašanjih. Na take razprave se namreč še vedno marsikje gleda kot na nekaj heretičnega in politično ne najbolj zaželenega.

Mislimo, da bi bilo to najprimerneje in tudi zelo potrebno storiti že ob pričujoči razpravi o idejnopolitičnih problemih reforme, saj so prav tu ta vprašanja najtesneje povezana, hkrati pa bi s pomočjo takega takojšnjega impulza razprava o omenjenih idejnoteoretičnih vprašanjih lahko do bližnjega kongresa že privedla do določenih spoznanj, ki bi bila tudi za pravilno oceno situacije in pravilno zastavitev bodočih nalog na kongresu izrednega pomena. Zato prosimo, da se naš predlog prebere na IX. seji CK ZKS oziroma da se navzoče na drug način seznanj z njegovim celotnim tekstom.

Osnovna organizacija ZK
študentov pravne fakultete

Op. ur.: Tekst predloga je bil razmnožen in na začetku prvega dela IX. seje CK ZKS izročen vsem prisotnim

ŠE ENKRAT — tokrat o manj bistvenem

Ne išči birokratov na visokih položajih, kajti naivno bi bilo misliti, da so lahko tudi tam!

Janez Kocijančič (parafraza)

Edino, kar mi je bilo v prvem Kocijančičevem odgovoru všeč, je bilo to, da je res, kot navaja v drugem odgovoru, »javno prevzel odgovornost za stališča predsedstva« in da se ni skrival za vodilnimi tovariši. V drugem odgovoru pa si ni mogel kaj, da ne bi uporabil tudi tega (zanj) vabljenega »argumenta«. Spretno je skušal odvrniti ost udarca od sebe na tovariše na višjih položajih, to proglasil celo za *bistvo problema*, mi pripisal »jasno motivirano politično insinvacijo« in me kljub njeni zanj »jasni motiviranosti« retorično vprašal: »V čigavem interesu je vse to, tov. Krivic?« Skratka, če že do zdaj nisem bil, sem pa zdaj zares politično sumljiv. Mislim seveda, da se je s takimi »argumenti« diskvalificiral predvsem sam.

Zato sem njegovo vprašanje, zakaj da hoče »tov. Krivic na vsak način najti birokrate na visokih položajih, ki so krivi za napačna politična stališča in za karizem mladinskih funkcionarjev«, vzel bolj kot ponosno šalo. Česa podobnega nisem namreč ne zapisal ne namignil. Nasprotno, zapisal sem, da je toliko slabše, če je predsedniku zadoščalo že stališče posameznih vodilnih funkcionarjev in če pritisk torej niti ni bil potreben. V tem primeru namreč na te funkcionarje zares ne pade nikakršna odgovornost, saj svoje stališče pač lahko povedo. Pa tudi v primeru, da se izvajali pritisk in da ni šlo »samo za strah pred morebitnim bodočim ali celo umišljenim pritiskom« — o obeh teh možnostih sem namreč govoril, bi bilo smešno njim naprtiti odgovornost za karizem mladinskih funkcionarjev. Ti so za svoj karizem odgovorni predvsem sami, saj iz postnega človeka pritisk ne naredi karierista, ampak mu le vzbudi odpor do takih političnih metod.

Pritisk torej ni vzrok za karizem, ampak je le eden od povodov, ena od situacij, v katerih karieristi pokažejo svoj prvi obraz. Kljub temu je seveda tak pritisk povsem nesprijemljiva politična metoda, saj je v popolnem nasprotju s proklamiranimi principi političnega delovanja. In ker naša družba doslej takih priložnosti ni izkoristila za obračun s karieristi, ampak je bil učinek takih pritiskov in njihovih posledic praviloma ta, da so politično življenje zapuščali (prostovoljno ali pa tudi pod pritiskom) tisti, ki so se jim take metode uprle, karieristi pa so ostajali — zato so take politične metode tudi s tega vidika izredno škodljive za politično »zdravje« naše družbe, odgovorni za to pa so seveda predvsem tisti, ki take pritiske izvajajo. Toliko na splošno o birokratih in pritiskih, ko sem bil že izzvan. V našem konkretnem primeru pa, kot že rečeno, nisem mogel ugotoviti, ali je šlo za sresničen pritisk ali samo za strah pred morebitnim bodočim ali celo umišljenim pritiskom.

TRIBUNA UREJAJO:

NADEZDA ČACINOVIC, IZTOK GEISTER (ODGOVORNI UREDNIK), TONE PAČNIK, RUDI RIZMAN (ZASNOVE), DIMITRIJ RUPEL, DUŠAN TRSAR (TEHNIČNI UREDNIK), PETER VODOPIVEC

TRIBUNA — IZDAJA UO ZSJ — UREDNIŠTVO IN UPRAVA TRG REVOLUCIJE 1/II — TELEFON 21-280 — TEKOČI RACUN 501-8-78/1 — LETNA NAROČNINA ZA STUDENTE DESET NDIN, ZA OSTALE PETNAJST NDIN — POSAMEZEN IZVOD 50 PAR — ROKOPISOV IN FOTOGRAFIJ NE VRACAMO — TISK ČP DELO, LJUBLJANA, TOMSIČEVA 1, TELEFON 23-522 — POSTNINA PLAČANA V GOTOVINI

Bistvo problema, vsaj tega, ki ga obravnava Ruplova in moja polemika s Kocijančičem, torej ni tam, kamor bi ga Kocijančič želel prestaviti, ampak kar lepo tam, kamor je bilo postavljeno, to je v ravnanju našega mladinskega vodstva. To bistvo je bilo najbrž večini bralcev po drugem Kocijančičevem odgovoru že popolnoma jasno in tale odgovor k temu verjetno ne bo mogel kaj dosti prispevati. Gre le še za to, da se črno na belem prikažejo metode, kakršne je uporabil predsednik CK ZMS v obrambo tega ravnanja — kar pri vsej stvari gotovo ni najbolj bistveno, utegne pa biti kljub temu do neke mere zanimivo.

Glavna metoda je demanti (zanikanje), okrepljen z izrazi kot so popolna izmišljotina, plod bujne fantazije, ponaredek in podobno. Oglejmo si konkretne primere.

Demanti demantija

Prvi primer: Ponaredek naj bi bila moja trditev, da je Kocijančič v svojem prvem odgovoru zavestno uporabil dezinformacijo oz. neresnico, češ, pravi Kocijančič, saj »ni nihče zanimal, najmanj pa jaz«, da so bila stališča predsedstva na prvi seji formulirana v obliki izjave za tisk. Žal je prav to ponaredek, saj nisem trdil, da je Kocijančič to zanimal, ampak, da je ta dejstva zamočal oz. prikril. (Kdor ne verjame, da jih je res, naj si še enkrat prebere Kocijančičev in moj prvi članek.) Zanimal pa je Kocijančič nekaj drugega, namreč to, da bi predsedstvo v čemerkoli spremenilo svoja stališča ter da bi obrnilo plašč po vetru — in prav to sem imenoval neresnica in dezinformacija. Zda skuša J. Kocijančič sicer prikazati, da se je to zanikanje »očitno nanašalo na Brvarjeve pesmi, ne pa na odnos predsedstva do javne objave stališča«, kar pa je nova dezinformacija. Da bi predsedstvo spremenilo stališča o Brvarjevih pesmih, namreč Rupel sploh ni trdil, nasprotno, zapisal je dobesedno tole: »Člani predsedstva CK ZMS sploh niso spremenili mnenja o inkriminiranih pesmih, ... le na zunanjo so svoje uradno stališče približali stališču vodstev drugih družbenopolitičnih organizacij ali — z drugimi besedami — obrnili so plašč po vetru.« (Isto sem ponovil tudi jaz: »... svojih stališč o Brvarjevih pesmih niso spremenili, spremenili so le svoje reagiranje nanje.«) Če torej Rupel tega ni trdil, potem je več kot očitno, da se tudi Kocijančičevo zanikanje ni nanašalo na to, ampak na tisto, kar Rupel je trdil (glej gornji citat) in kar je tudi označil za obračanje plašča po vetru. Kocijančič namreč takrat še ni hotel priznati, da so na prvi seji že dokončno sprejeli izjavo za tisk in da je ta izjava že ležala na Delu, ker si pač ni mogel misliti, da bo kdo tako nesramen, da se bo šel o tem pozanimati nikamor drugam kot na »Delo!« Zato si je tudi tako prizadeval prikazati situacijo tako, kakor da se je o objavi ali neobjavi izjave sklepalo šele v drugem delu seje.

»Izmišljotine«

Drugi primer: »Popolna izmišljotina« in podtikanje naj bi bila moja trditev, da je

Kocijančič na seji dejal, da »pritiska s te fronte ne bomo zdržali«. Tu bo najbolje, da navedem razplet te točke na plenumu CK ZMS 15. novembra. Tam sem navedel, da mi je »popolna izmišljotina« potrdil kot resnično še eden od takrat navzočih (Božidar Debenjak), nakar je Kocijančič izjavil, da je na tistem sestanku pač veliko govoril in da se vsega ne spomni; če pa je že rekel kaj takega, je pa »popolna izmišljotina« kontekst, v kakršnem sem sporni stavek prikazal. Ta nesrečni kontekst je pač zadnja rešilna bilka, kadar zmanjka drugih argumentov — si ga pa v konkretnem primeru lahko vsakdo ogleda v mojem prvem članku in sam presodi o njem.

Tretji primer: »Izmišljotina« naj bi bila tudi moja navedba o Kocijančičevi zaskrbljenosti, da »gre mladinsko vodstvo s svojim stališčem v opozicijo«. Na plenumu sem ga spomnil, da je rekel dobesedno: »Oni (namreč vodilni tovariši — op. M. K.) nas terajo v opozicijo«, na kar ni, če se prav spomnim, odgovoril ničesar.

In četrti: »Plod bujne fantazije« naj bi bila moja trditev, da je Kocijančič morda tudi zaradi svojih ugovorov v prej omenjenem pogovoru potem (na prvi seji) »vendarle vztrajal pri svojih stališčih, čeprav je od njih tik pred sejo ... že nameraval odstopiti«. Na plenumu sem to trditev ponovil ter dodal, da je Kocijančič ta najin pogovor sklenil z besedami: »No, bom pa moralen!« — češ, no, pa ne bom odstopil od svojih stališč. Na plenumu tudi na to navedbo ni reagiral. Morda so mu te in še nekatere oporne točke, ki sem jih navedel, le osvežile spomin na ta pogovor. Za njegovo prič (torej ne priče) pa sva ugotovila, da začetku pogovora sploh ni prisostvovala. Celotnemu razgovoru sta prisostvovali samo dve prič: moja in njegova vest.

Resnično »potvorjena« je samo navedba, da »sta se pri glasovanju o umiku izjave dva vzdžala«. To se je namreč zgodilo v prvem delu seje in je imelo tam povsem nasproten pomen kot pa bi ga imelo v primeru, ki sem ga navedel, in se zato opravičujem.

Ostale metode

Toliko o glavni metodi — demantiju. Zda pa še nekaj o ostalih uporabljenih metodah.

Proti moji trditvi, da so bila zagovornikom Brvarja in uredništva *Problemov* v tistem trenutku »zamašena usta«, uporabi kot »argumenta« dejstvo, »da je v javni razpravi takrat še sodeloval glavni urednik *Problemov*, čeprav sem jaz sam zapisal, da je bila v tistem trenutku (razen uredništvu *Problemov*) javna razprava ... povsem onemogočena.«

Ruplu pripisuje trditev, da sta se predsedstvo ali celo celotna organizacija ZMS »izničila«, čeprav je Rupel zapisal, da se predsedstvo (ali pa oba — kakor se pač to nekoliko nelogično zapisano trditev razume) s takimi postopki izničuje kot politično efektivna organizacija. Nato je Kocijančič po metodi »zabij klin med zavezniške« skušal prikazati še to, da je Rupel pravzaprav še večji (politični) falot od mene, saj da govori kar o izničenju predsedstva ali celo celotne ZMS, medtem ko da jaz želim le, »da predsedstvo svojo napako odkrito prizna, če noče zaupanja članstva popolnoma zaigrati«. Za Kocijančiča je namreč »evidentno, da razlika ni le formalnologična, ampak nekaj več — torej najbrž politična oz. v stopnji politične tendencioznosti. Dejansko pa še formalno logične razlike ni oziroma je formalnologično kvečjemu še celo moja trdi-

tev ostrejša. Po njej bi namreč predsedstvo, če svoje napake ne bi odkrito priznalo, popolnoma zaigralo zaupanje članstva (in bi se torej že popolnoma izničilo kot politično efektivno vodstvo neke organizacije), medtem ko se po Ruplovi formulaciji predsedstvo s takimi postopki šele izničuje kot politično efektivno. Upam, da se bralci ob teh formalnologičnih onegah ne bodo preveč dolgočasili in da jih bodo vzeli bolj z zabavne plati. Za Kocijančiča pa so to očitno zelo pomembne stvari (zaradi njih naj bi namreč bralci stežko spoznali bistvo problema) in zakaj mu potem ne bi ustregli.

Brez predsodkov uporabi Kocijančič tudi naslednjo metodo: Na mojo kritiko stališča predsedstva o odgovornosti uredništva nasproti javnosti odgovori, da »tov. Krivic polizkuša razvrednotiti nekatere moje argumente, ker nanje ne more odgovoriti« (podčrtal M.K.). Navede namreč samo en moj stavek, ki res ne predstavlja nobenega argumenta, spregleda pa pet drugih, ki sicer niso tam zraven, ki pa vsebinsko utemeljujejo moje stališče.

Plenum CK ZMS

Zda pa še nekaj zanimivosti s plenuma CK ZMS. Na plenumu je (čeprav nepovabljen) sodeloval tudi odgovorni urednik *Problemov* Milan Pintar, ki je zastavil več vprašanj, zlasti dve zelo neprijetni, na kateri smo lahko slišali zelo izmikajoče se odgovore.

Glede na to, da je neki član CK v svoji diskusiji omenil celotno zadevo kot »reševanje revije *Problemis*«, je bilo zastavljeno vprašanje, pred kom je predsedstvo s svojim postopkom, zlasti še z namigom na odstop uredništva, reševalo revijo. Pravi odgovor je za mene že iz samega vprašanja povsem jasen, saj je v njem vsebovana implicitna potrditev pritiska (sedanje, bodočega ali umišljenega), pred katerim naj bi bilo treba revijo reševati s tem, da bi uredništvo odstopilo. Kocijančič je to past seveda takoj opazil in je v odgovoru spretno zamenjal besedo »reševati« z besedo »braniti« in je potem povsem logično razlagal, kako da je bilo revijo pač treba braniti pred ekstremnimi stališči oz. napadi, ki jih vsi poznamo. Razlike med »reševati« in »brantiti« Kocijančič očitno ni imel niti za formalnologično, razen tega pa meni osebno nikakor ne gre v trdo glavo zakaj naj bi bila ta ekstremna stališča na terenu in ti napadi javnosti za revijo tako nevarni, da bi jo bilo pred njimi treba reševati z odstopom uredništva. Ob tem bo verjetno zanimivo navesti, da je Kocijančič v začetku drugega dela seje predsedstva celo kar direktno rekel uredniku *Problemov*, naj odstopijo (to je bilo na plenumu uradno priznано in potrjeno) in da se je formulacija »razmislite tudi o eventualnem odstopu« pojavila šele kasneje.

Še o namigu na odstop

Drugo neprijetno vprašanje pa je bilo naslovljeno na člana predsedstva Mitjo Rotovnika, namreč zakaj je en dan po drugem delu seje predsedstva na seji uredništva na izrecna Pintarjeva vprašanja vztrajno zatrdjeval, da na predsedstvu ni bilo govora o odstopu uredništva, če pa je bila morda izrečena kakšna beseda kakšnega diskutanta tudi o tem, pa da jo je preslišal; veljavno naj bi bilo samo tisto, kar je bilo zapisano v Delu. Osebo si to nenadno spremembo poprejšnjega namena, pripeljati uredništvo do odstopa, razlagam s tem, da so Kocijančič in ostali medtem spoznali, da tak vendarle ni bil potreben in da pritisk vendarle ni bil (oziroma ne bo) tako močan, da bi bilo treba uredništvo nagovarjati k odstopu. Za tako razlago govori tudi dejstvo, da v poročilu Dela s te seje predsedstva odstop tudi ni bil omenjen. Če s tem primerjamo sedanje Kocijančičevo pisanje (»... potem je popolnoma logično, da predsedstvo uredništvu *Problemov* jasno pove, da ... je potrebno, da ... razmisliti tudi o eventualnem odstopu«), potem se moramo seveda vprašati, zakaj predsedstvo takrat tega ne preko Rotovnika ne preko Rotovnika ni jasno povedalo. Na plenumu pa je Rotovnik dejal, da na seji uredništva *Problemov* ni zanimal govora o odstopu, ampak da je samo dejal, da se na predsedstvu o odstopu ni govorilo direktivno, ampak samo alternativno (»eventualni odstop«). Ponoval je tudi, da drži samo tisto, kar piše v Delu. S tem pa se je seveda zapletel v protislovje, saj v Delu ni pisalo o nikakršnem odstopu, tudi o »eventualnem« ne.

Vse to in še marsikaj drugega pa večine članov CK ZMS ni motilo, da ne bi zvesto podprli svojih voditeljev (24 za, 6 proti, 2 vzdržana). Mislim, da zato tistih šest oziroma osem zasluži, da jih imenujemo. To so bili poleg D. Rupla še Slavko Glinšek (član predsedstva), Franček Hudec (bivši sekretar CK ZMS), Peter Rupnik (predsednik UO ZSJ), Andrej Kim in še nekdo. Vzdržala pa sta se člana predsedstva Katja Očepek in Crt Marinček, ker se nista strinjala s tem, da so lahko tudi člani predsedstva glasovali o oceni lastnega dela.

Matevž Krivic

Pričakujem, kolega, da boste v perspektivi naredili izpit.

Lj. Filipov, Studentski zbor, Skopje

aktualna polemika - aktualna polemika aktualna polemika - aktual

OB ROB POLEMIKE

Ce Lu je vprašal po načinih vladanja. Mojster je dejal: »Biti jim za zgled in jih spodbujati. In s tem nikakor ne prenehati.«

Konfucij

(Zavedam se, da s tem citatom tvegam, da me kdo obtoži solidariziranja z Mao Ce Tungom.)

Zal mi je, da se v tej ostri polemiki ne morem oglašati s konkretnimi dejstvi, po katerih tov. Kocijančič tako povprašuje (ker pač nisem prisostvoval dogodkom); obenem pa na vse ne tako nekonkretne izjave tov. Rupla in tov. Krivca vneto odgovarja z zelo »konkretnimi dejstvi«: izmišljotine, nenavadno in smešno pisanje, prozorno nemoralno in tendenciozno stališče, plod bujne fantazije in celo — nič ne bi pomenilo, če bi tudi res uporabil navedene formulacije. Res se tudi jaz strinjam, da je »Teško spoznati bistvo problema«; še posebno, če bi vsi pisali take šablonske zagovore. Tako pa je jasno, da na stvari nekaj je, ali pa tudi vse.

Ob teh dogodkih okoli Brvarja me posebno moti sklicevanje na neko javno, ljudsko zgražanje. Nič nisem slišal o kakih anketah in prav tako nisem prisostvoval ljudskim zborovanjem, kjer bi se odločali za ali proti Brvarju. Od kod jim te samozavestne izjave? Kajti jaz osebno nisem slišal nobene (res sem govoril le z majhnim delom našega naroda!) zgraža-

joče pripombe na dobre in iskrene Brvarjeve verzije, napisane brez vsakih fanatičnih protisocialističnih, protiusustavnih tendenc; ampak smo se vsi strinjali, da so napisane iz tistega humanega občutja, ki si ga lahko samo želimo. (Kako lahko je pisati demonstrativne in začudenje uvodnike in članke o podobnih dogodkih v svetu in se solidarizirati z VSO NAPREDNO JAVNO-STJO!) — »Pa ne, da se zgodovina ponavlja?« bi se spraševal Cankar ob govornikih, ki so ljudstvo samo. Mi pa vemo, kakor nas učita Marx in življenje, da se zgodovina nekako ponavlja — in zato nikar tistih vnetih besed, kajti, preprosto, ne verjamejo jim (seveda ne trdim to za vse ljud-

stvo!). Moram pa priznati, da nam ti govorniki še vse prevečkrat zamašijo usta (iz tega ali onega razloga). Ob vsej tej polemiki pa me vznemirja vprašanje: Kje je tisti »magnetofonski posnetek«, ki ga pa baje le niso uničili? Mislim na druge člane CK ZMS; saj vse kaže, da nista samo dva zborovala. Pa ne, da se bojijo kompromitiranja? ZAKAJ? — Bojim se, da je odgovor kot na dlani. Resnično pa bi me veselilo, in najbrž še koga, če bi bilo drugače.

Niko Goršič

ODPRTO PISMO PREDSEDNIKU CK ZMS

Ljubljana, dne 15. novembra 1967

Tov. Janez Kocijančič!

Z zanimanjem sem spremljal polemiko o postopkih predsedstva CK ZMS ob objavi znanih Brvarjevih pesmi in seveda prebral tudi oba Tvoja polemična prispevka. Ker me dobro poznaš, boš lahko razumel, da ob stvari težko ostanem ravnodušen. Ta moja stara slabost je kriva, da Ti takole, na javen način, poskušam sporočiti mnenje, ki sem si ga ustvaril o celi zadevi. Vendar pa Ti moram takoj priznati, da sem glede tega v precejšnji zadregi. Težava je namreč v tem, da ne vem, kako naj to naredim, ne da bi pri tem zagrešil zelo spreten poizkus diskvalificirati predsedstvo CK ZMS, njegove člane in tudi Tebe. Tega pa seveda nikakor ne želim storiti. Toda to še ni najhujše, kar me lahko zadene. Lahko bi v mojem pisanju odkrili na primer j a s n o m o t i v i r a n o politično insinuacijo, katere smisel bi bil v diskvalifikaciji posameznih vodilnih članov vodstev naših družbenopolitičnih organizacij. Najbrž bi se dalo predvideti še kaj podobnega, kar bi me utegnulo doleteti, vendar Ti bom o tem lažje kaj več sporočil po nadaljevanju

polemike. Prepričan sem, da boš že po vsem povedanem uvidel, da sem se znašel v resnično hudi stiski. Bolj ko razmišljam, kako bi se izvil iz zagate, bolj postajam prepričan, da je še najboljša, če Ti svojega stališča o celi zadevi sploh ne sporočim. Objava mojega stališča (mislim, da je ta izraz resnično boljši kot na primer izjava) je nepotrebna tudi zato, ker ne bi vnesla v javno razpravo nobenih novih argumentov, zelo lahko pa bi podžgala nestrpnost nekaterih, ki so bili zaradi kritike na račun predsedstva ISKRENO ogorčeni. Kakorkoli gledam in presojam celo zadevo, pridem do zaključka, da je najbolje, če ti svojega stališča o znanih postopkih predsedstva CK ZMS javno ne sporočim (prav rad pa Ti ga povem privatno). Preden svoje pismo končam, Ti takole, zgolj zaradi zaostrovanja Tvoje odgovornosti, predlagam, »da zaradi reakcij v delu javnosti situacijo proučiš in razmisliš tudi o svojem eventualnem odstopu.« Ob tem naj pripomnim še to, da sem do tega sklepa oziroma predloga prišel popolnoma samostojno, žal pa brez predhodne konzultacije z nekaterimi vodilnimi tovariši iz SZDL in ZK.

S tovariškim pozdravom!

Marjan Ulčar

P.S. Skoraj bi pozabil! Na vsak način moram še posebej podpreti Tvoje stališče, ko se sprašuješ, češ »zakaj hoče tov. Krivic na vsak način najti birokrate na visokih položajih, ki so krivi za napačna politična stališča in za karierizem mladinskih funkcionarjev?« Najbrž se oba strinjava glede tega, da so za te grehe krivi predvsem mladinski funkcionarji sami.

Ali zmoremo revolucionarnost?

(Iz razprave Dimitrija Rupla na XVI. seji CK ZMS)

produkcijo, za akumulacijo itd. Družbeni delavec (uradnik, direktor, politik) pa ima pred očmi predvsem družbeni interes, razvoj gospodarstva, vključevanje v mednarodno delitev dela itd. Toda delavec mora akumulacijo plačati iz svojega dohodka, torej se mu pozna pri gospodinjstvu, če hočete. Ali se tistemu predstavniku družbe, ki govori o fondih, tudi kaj pozna, če proizvodnja zastane ali če uspeva? Ali ni morda tudi to res, da smo vsi samo

Ali zmoremo revolucionarnost v odnosu na tiste točke naše družbe, kjer se danes odloča za naprej, na tiste odločitve, ki nas bodo vezale ves čas našega delovanja, delovanje naše generacije? Mislim, da za revolucionarnost ni potrebna nobena reprezentanca. Politično delo je delo kot vsako drugo, zato se moremo tudi tu odločati med osebnim dohodkom in »fondi«. Jaz sem za fonde. Fonde v smislu nalaaganja družbenih energij v progresivno ak-

večina prebrala, kar smo napisali o tej seji v Tribuno, zato ne bi obnavljal spoznanj in dejstev. Tovariša Janeza Kocijančiča zdaj javno in pred vsemi obtožujem neodgovornosti.

Zahtevam tudi, da pojasni, zakaj in kako s tem. Vendar še prej nekaj opazic. Tovariša Kocijančiča ne dolžim samo tega, da je klonil pod pritiskom zunaj CK ZMS. Tovariši iz predsedstva me bodo potrdili, da je šlo za pritiske. Tovariša Kocijančiča dolžim tudi tega, da je ponarejal dejstva. Ne tista nebitvena, formalna dejstva, kot zveni iz njegovih očitkov nama z Matevžem Krivicom, temveč bistvena, neformalna, vsebinska dejstva: to, da je umaknil IZJAVO na lastno pest, da jo je umaknil, da je predlagal odstop uredništva Problemov, da je v dveh dneh, ki sta minila od prve do druge seje, spremenil neko politično stališče, s tem pa diskvalificiral centralni komite v obeh javnosti in v obeh

Tovarišice, tovariši, na začetek bi rad postavil trditve in prepričanje, da vsi, ki tu razpravljamo, vemo, da nas kot neko politično telo (kot je CK ZMS) družijo več stvari. Združeni smo kot generacija, od katere javnost pričakuje načrtov za prihodnost. Mislim, da se ne motim, če rečem, da imamo kot mlajša generacija družbenih delavcev na svojih ramenih odgovornost za bodočo družbo. Prepričan sem, da nam gre prav vsem, ki smo tu, za eno in isto stvar: da poskušamo po svojih močeh graditi novo družbo in da hočemo graditi zavest o svetu, ki nas brehmeni s svojo odgovornostjo. Te odgovornosti se ne moremo znebiti, pač pa jo moramo nenehno obujati in jo realizirati. Prepričan sem, da vsi, kar nas je tu, hočemo to odgovornost, da torej hočemo čim pravičneje, čim moralneje in čim temeljiteje popravljati družbo, v kateri vidimo razpoke in krivice.

Točno je, da je možno delati napače, točno je, da se lahko motimo, lahko se zaletimo v napačen tabu, lahko ga polomimo z izjavo ali trditvijo. To je vse res. Toda vztrajam pri tem, da kot mlada generacija ne ponavljamo napak drugih in ne iščemo v razpokanem svetu svojih privatnih koristi. Z drugimi besedami: mladi si ne moremo in ne smemo privoščiti oportunitizma. Mladi moramo imeti svoja, rigoroznejša in bolj revolucionarna merila. Revolucija ni končana in ustvarjalno jo moramo razvijati v našo skupno revolucijo, ki pa vključuje včasih tudi konflikt, ustvarjalni dialog! Nič nam ne brani meja tega dialoga razen lastne odgovornosti pred družbo in zgodovino! Naša odgovornost je torej prav tako težka, če ni težja, kot odgovornost naših očetov, ki so se spopadli s staro Jugoslavijo, s kapitalizmom, z izkoriščanjem človeka po človeku... Ti naši očetje so opravičili svojo mladost s tem, kar danes vidimo. Generacija, ki je šla v boj leta 1941, ki je svarila svet pred ugonobitvijo in zapisala komunistični program, je bila ravno tako mlada, kot smo danes mladi mi. Generacija, ki je leta 1925 po svojem glasniku Srečku Kosovelu zapisala te besede »Državni aparati pritiskajo tega človeka k tlom, suženjstvo nevidnih spon duši tega človeka, prikovan na zbesneli motor razvoja se ne more rešiti. Demonska sila kapitalizma žene ta stroj proti koncu in rešitev je samo ena: da se razpoči ta stroj in da se ta človek osvobodi...« — ta generacija je bila ravno tako mlada kot mi.

Kje vidim konkretni družbeni konflikt, ki bi ga morala naša organizacija rešiti z brezkompromisnostjo in z upiranjem strukturi, ki ga poganja? V mislih imam razpravo na nedavnem seminarju komunistov ljubljanske univerze v Grobljah, kjer smo med drugim ugotovili, da pri nas vlada precej trdno mnenje, da imajo delavci zaradi narave njihovega dela individualne in kratkoročne interese, uradni in vodilni uslužbenci pa družbene in dolgoročne interese. Delavec ima interes do dohodka, zato analogno tej tezi ne more imeti interesa na fonde, za razširjeno re-

ljudje, da imamo torej tudi individualne interese? Res je! Dokaz za to naj bo skupščinska razprava (spomladi letos, o obdavčitvi luksusa (vikendov ipd). Lastniki vikendov so glasovali proti obdavčitvi in v smeri obdavčitve ni bilo storjenega ničesar. Ali je bil to družbeni ali privatni interes? Kako preveriti družbeni interes? Kako preprečiti uzurpacijo tega interesa s strani neke strukture? Svetli zgledi IV. plenuma CK ZKJ so tu! Ali zmoremo mladi toliko elana, da nadaljujemo po poti, ki je bila tam začrtana, to je po mojem bistveno vprašanje smisla obstoja Zveze mladine in akcije mladih.

cijo, v spremembo napačnega in krivičnega. Na ta način ima zame politično delo še eno razsežnost, in sicer razsežnost tveganja, tveganja, ki pomeni, da je treba zanj marsikaj žrtvovati. Sprejeti moramo odgovornost za svoja dejanja, da nas na politično akcijo ne veže več drugega kot zavezanost revolucije, zavezanost progresivnih akcij.

In zdaj je čas, da se pomenimo o tisti inkriminirani seji predsedstva tega foruma, kjer je bilo v dveh dneh spremenjeno stališče o nekem ne pomembnem družbenem dogodku. Mislim, da vas je

članov ZM. Ne nazadnje je nam vsem članom tega organa prizadejal moralno škodo. Osebnost se čutim prav ponižanega, ko me znanci ogovarjajo, češ, ti si pa od tam, kjer obračajo plašč po vetru. Ali se bo v tem našem političnem delovanju kaj spremenilo? Ali hočemo spreminjati — to je zdaj vprašanje!

Mislim, da moramo v revolucionarnosti vztrajati v imenu vseh tistih mladih ljudi in borcev pred nami, ki niso žrtvovali samo imena, kariere, ampak tudi kaj drugega. Zame zgodovina ni samo knjiga papirja in črk, zame je zgodovina človeški utrip in opomin!

Književne novine so v svoji 313. številki, izdani 28. oktobra letos, v rubriki »15 dana« v zapisu z naslovom »Sami sebe zaplčemo...« natisnile nekaj misli o predlogu zakona, ki bi urejal položaj Slovencev v organih federacije. List piše:

»Izvršni svet Slovenije je sprejel predlog zakona o pravicah funkcionarjev in drugih delavcev SR Slovenije, zaposlenih v organih federacije. Zakon s svojimi osnovnimi odredbami postavlja zvezne funkcionarje iz te republike ter delavce, ki so po odloku IS SR Slovenije zaposleni v organih federacije, v izjemen položaj glede na ostale državljane. Po odredbah predloga zakona bi imeli ti delavci in funkcionarji pravico do nadomestila razlike v osebnih dohodkih, pravico do delnega nadomestila za stanarino kot tudi pravico, da poleg stanovanja v Beogradu obdržijo tudi svoje stanovanje v Sloveniji, čeprav se preselijo z družino.

Ze na prvi pogled je očitno, da je položaj, denimo, uslužbenca IS Slovenije privilegiran v primerjavi s položajem, denimo, nekoga oficirja JLA, ki v primerih pogostih premestitev nima nobene od nakazanih pravic. In vendar, razen nekaterih pisem uredništvu Borbe, poslanih od navadnih bralcev, odredbe tega problematičnega predloga niso bile resneje kritično in politično analizirane. Bralec Borbe ugotavlja, da predlog zakona pomeni izneverjanje nemu od osnovnih ustavnih načel, formuliranih v členu 7, točka 1 — ustave SFRJ, ki se glasi: »Edino delo in rezultati dela odredjajo materialni in družbeni položaj človeka.« Javnost ni izvedela za kriterije, po katerih se delo ljudi, zaposlenih v splošni zvezni upravi, šteje za pomembnejše od dela v drugih upravnih, gospodarskih, zdravstvenih, kulturnih vojaških in drugih dejavnosti. Ta primer nedvoumno kaže, da med nekaterimi vodilnimi ljudmi celo danes vlada prepričanje, da višji položaj pomeni izjemen status in da se ukinjanje privilegijev ne nanaša tudi nanje, oziroma še več, predvsem nanje. Ker, če ne bi bilo tako, ali bi bilo sploh mogoče, da bi se pojavil predlog zakona, ki ni v skladu z osnovnimi ustavnimi načeli in da se nihče, razen nekaj redkih državljanih (»malih ljudi«), ne bi uprli praksi uzakonjenega privilegiranja? In končno, zakaj bijemo bitko za reformo, če se nam take stvari neprestanoma ponavljajo, in to prav tam, kjer bi se kaj takega najmanj smelo pričakovati?«

Nima mnamena polemizirati o stopnji umestnosti primerjave oficirja JLA z uslužbencem v zvezni upravi. Tudi se ne želim v imenu članov odbora republiškega zbora za organizacijskopolični prapšanja in stalnega odbora organizacijskopoličnega zbora zahvaliti Književnim novinam za izjavo, da so neresni (»odredbe... niso bile resneje kritično in politično analizirane...«). Prav tako ne bom s številčnim razmerjem 946 : 42 KN nakazal možnost za branitev ustavnega načela, naj bodo v zvezni upravi republike sorazmerno udeležene; ne želim nakazovati pomembnosti javnega reševanja te »delikatne« relacije ter kako jo rešujejo v drugih republikah; kakor tudi ne, če je bila javnost obveščena, zakaj je prišlo do predloga.

V IMENU - RESNICE?

Želim podati svoje stališče o bistvenem vprašanju — nagrajevanju po delu in njegovih rezultatih. Kritiki pravijo: Slovenec bi s kritjem razlike v mesečni nagradi in stanarini na ime enakega položaja kot tovariši iz drugih republik na enakem delovnem mestu v organu federacije. Ustava pravi, da edino delo in rezultati dela odredjajo materialni in družbeni položaj človeka.

Predstavimo si zvezni organ s po enim uslužbencem iz vsake republike z enako mesečno nagrado 2000 N din. Njihova kvantitativna komponenta dela (čas) je enaka. Če gre za uporabo sistema nagrajevanja po času, je enakost nagrade nujna. Prvi del ustavnega načela je tako izpolnjen.

Rezultati dela, torej kvalitativna komponenta, so enaki ob pogoju, da gre za enako izvrševanje delovnih nalog. Delovna naloga je popravek z določenim časom izvršitve, delovnim prostorom in opredeljenim ciljem (kot zamišljenim rezultatom dela). Opravek je določen s kvaliteto dela, s katerim se opravlja, s kvalificiranostjo izvrševalca, s sredstvom za delo in z metodo dela. Od izvrševalca zahteva določeno znanje in sposobnost, napor, ter opredeljuje odgovornost in pogoje dela. Pri delovni nalogi lahko izpustimo iz obravnave izvršitve, prostor in sredstvo za delo, kar je zagotovo enako pri vseh šestih izvrševalcih.

Cilj dela zveznih organov je z najsplošnejšo definicijo organizirano zagotavljanje optimalnega poteka ekonomskega, političnega, kulturnega etc. dogajanja v zveznem obsegu. Teoretično lahko brez škode pri obravnavi vprašanja predpostavimo delitev cilja dela zveznih organov na enake podcilje, s katerimi člani teh organov uresničujejo splošni cilj.

Nato pa se odpirata dve možnosti.

Prva je, da so ti cilji kot rezultat dela funkcionarjev enako opravljeni (ipolnjeni) in jim torej skupnost prizna enake ekvivalente v denarju. Predpostavka vsebuje pri funkcionarjih seveda skladnost vseh faktorjev, ki sestavljajo zahteve delovne naloge (kvalitetno delo, kvalificiranost izvrševalca, metoda dela; ostale smo kot zagotovo enake abstrahirali). Ekvivalent 2000 N din torej ustreza neki kvaliteti rezultatov dela; ker so le-ti pri vseh šestih članih izbranega organa federacije enaki, je drugi del ustavnega načela prav tako izpolnjen.

Druga možnost je, da kvalificiranosti izvršilcev niso enake; le-ti zato svojemu strokovnemu znanju primerno postavljajo svoje metode dela, zagotavljajo temu primerno kvaliteto in v končni fazi prihajajo do rezultatov dela, ki so posledica nakazanih komponent. Ti rezultati dela so bolj ali manj uspešen instrumentarij za čim optimalnejše uravnavanje gospodarskega, političnega, kulturnega, etc. dogajanja. Ker znanstveno obravnavanje problemov daje rezultate, ki ne zahtevajo velikih popravkov in prilagajanj zaradi neupoštevanja ali površnega anali-

ziranja faktorjev, so kvalitetnejši od uognanj, ki jih posreduje nižja stopnja znanja. Obema vrstama dela je skupna samo kvantitativna komponenta dela — čas. Če je šlo torej pri nagrajevanju članov v organih federacije doslej za izpolnjevanje ustavnega načela — »edino delo in rezultati dela odredjajo materialni in družbeni položaj človeka« — sta bili pri funkcionarjih obe komponenti enaki. Druga možnost tako ne pride v poštev.

Če sedaj poglobimo prvo možnost — vsi člani organa zvezne uprave popolnoma enako izpolnjujejo zahteve delovnih nalog in se to odraža v enakih rezultatih dela (ter tako v njihovi materialni nagradi) — nastane vprašanje, zakaj IS Slovenije sprejema zakon, ki bi ljudem iz Slovenije zagotavljal (kot pravijo nekateri komentatorji) več kot ostalim. Umestna je predpostavka, da IS Slovenije pozna ustavo in s tem člen, da »edino delo in rezultati...«. Sledi, da IS Slovenije od ljudi, ki bodo delali v organih federacije, pričakuje večje rezultate dela kot doslej (in verjetno niso bili najboljši, če si želimo večjih); to je možno z zaposlitvijo strokovnjakov, katerih delo je multiplicirano enostavno delo (tako tudi rezultat). Lahko bi rekli, da bi ob nagradi 2000 N din mesečno, kot smo predpostavljali doslej, strokovnjak prejel manj, kot so rezultati njegovega dela. In če nek slovenski strokovnjak dobi ekvivalent, ustrezen rezultatom svojega dela v tovarni ali kje drugje, kjer je zaposlen, ga ni mogoče prisiliti, da bi s potovanjem v Beograd dobil manj, kot pravi ustava.

Zato predlog IS Slovenije sprejemam kot namig ostalim republikam oz. federaciji (kot tudi SVOJO OBVEZO), da bi v zveznih organih z zaposlitvijo strokovnjakov zagotovili večje rezultate kot doslej (zakone, ki ne bi doživljali številnih dodatkov, sprememb, pojasnil — tistih, ki niso objektivni rezultat razvoja družbe, itd.). S tem bi Slovenija zadovoljevala svoje težnje posredno, skladno z drugimi republikami, ne bi pa šlo za eksponente ozkih nacionalnih interesov.

(NE spuščam se v diskusijo instrumentarija, ki bi dejansko ZAGOTOVIL potovanje v organe zvezne uprave STROKOVNJAKOM, njihov IZBOR, konkretno urejanje stanovanjskih razmer, etc.)

Brez dvoma pa je z garancijo realnih ekvivalentov dela članom v organih federacije treba navezati konkretno opredelitev odgovornosti pri izvrševanju delovnih nalog (uskladiti višino nagrade za uspeh z višino kazni za napake).

Sprejemanje zakona, ki na prvi pogled kaže visok strošek, pa zagotavlja večjo uporabo znanosti pri ukrepih dolgoročnega delovanja, v primerjavi s trenutno manjšimi stroški, ki (kot kaže zgodovinski razvoj) doslej niso prinesli povsem najoptimalnejših rešitev v obliki zveznih ukrepov, se mi zdi odkrita podpora načelom reforme, ne pa, kot s silno pogosto frazo zaključujejo Književne novine, napad nanjo.

Zavzemanje Književnih novin po kritičnem in resnem analiziranju stvari — ob njihovem površnem pisanju — zbuja misel, da uredništvo ni imelo namena tvorno pristopiti k reševanju vprašanja in njihov prispevek pomeni samo gorivo na ogenj žolčnega odmeva in površnih diskusij.

Slavko Pregl

Skupščina stanovalcev ŠN

Če že nenehno jadikujemo nad nezainteresirnostjo študentske populacije, pomeni zadnja skupščina stanovalcev študentskega naselja demanti vseh takih črnih gledanj ali pa vsaj dokaz, da se situacija zboljšuje. Razveseljivo dejstvo je, da je bila udeležba velika, kot ne pomnim! Nedvomno pa ni podcenjevati zavzetost celotnega auditorija pri diskusijah, pa najsi se je govorilo o študentskem plesu, ki je, kot kaže boleča rana zabave študentov, ali pa o delu študentskih predstavnikov v naseljskih institucijah in o upravljanju v ŠN.

V NASELJSKI UPRAVI VEJE NOV VETER

Samoupravljanje zavoda v ŠN je bilo že dokaj na široko predstavljeno slovenski javnosti. Zanimivih pa je nekaj pokazateljev poslovanja. Ti so bili tu prvič javno predstavljeni ali pa vsaj prvič dovolj poudarjeni. Predvsem so kolektiv v ŠN očitali slabo porabo družbenih sredstev. Sporedno z večanjem dotacij so se, in še v večji meri, višali osebni dohodki zaposlenih. Le-ti so se v letih 1964 in 1965 povišali za oca 145 odst.(!). Poslovalo se je nestrokovno, zato so bile možne malverzacije. Dvojno se je plačevalo račune. Sumljivo so bile nabave živil pri privatnikih. V kolektivu so bila nesoglasja med posameznimi skupinami ter pojavi podkupovanja in podobno.

Vse problem pa se je navidez zreduciral na borbo za direktorski stolček. Vendar je jasno, da položaj v ŠN ni tako enostaven. Stvar je v tem, da kolektiv 96 ljudi z neustreznimi kvalifikacijami ne more odločati o tako pomembnem problemu, ki je v velikem interesu družbe, za katerega ta tudi daje precejšnja sredstva v obliki dotacije.

Vse kaže, da je v upravi ŠN le prišlo do odjuge. Nov upravnik je svoje delo na relaciji študent upravnik — zavod dobro zastavil. Izvoljen je nov VD direktorja. Tudi univerza je priskočila študentom na pomoč in zato pričakujemo spremembo ustanoviteljske odločbe (ali sploh kje je?!), po kateri naj bi odločanje prešlo v roke zainteresiranih. V novem svetu zavoda bi bila zaželena taka sestava: tretjina predstavnikov kolektiva, tretjina študentov in tretjina predstavnikov družbenih organov. Tako bo tudi lažje izvedljiv koncept integracije študentskih domov. Nedvomno je integracija nujna. Tako bomo lažje reševali

pereče socialne probleme, ki gotovo presegajo odgovornost enega samega zavoda.

PLES V ŠN JE NEUSTREZEN

Forum kaže vse več sadov svojega dela. Svoj obstoj je povsem opravičil. Priče smo cele vrste ob študijske dejavnosti v njegovi organizaciji: lepo urejena knjižnica, vse več sportnih ureditev, gradnja risalnice in podobno. S kompleksom idej in načrtov o gradnji telovadnice, bazena, družabnih prostorov, minigolfa in ostalih igrišč, katerih realizacijo si je forum zastavil, ter prvimi zametki dela v praksi, se je že tako uveljavil, da je o potrebnosti take organizacije govoriti sedaj, ko je šele v povojih, nesmiselno. Val študentske športne in družabne aktivnosti v zadnjem času pa zahteva od tega organa, da probleme rešuje hitro in temeljito.

Za izvrševanje tolikih nalog, kot jih ima forum, je potrebno dobro poslovanje. Vse kaže, da je bilo le to dosedaj v redu. Bodlo pa je v oči dejstvo, da je ples poglavitni vir dohodka FORUM-a, FORUM je zaradi komercialnega aspekta pri prirejanju te prireditve pozabljal, da si študentje žele neko svojo zabavo, svoj ples. Beat pa je privabljal srednješolce in študentje se zaradi nelagodnosti v takem ambientu plesov niso udeleževali. Seveda vzrok ni samo ta. Možno je, da sploh ni prave študentske plesne publike, veliko študentov iz ŠN in tudi ostalih, se ob sobotah in nedeljah vozi domov itd. Dejstvo pa je, da je skupščina ples v taki obliki diskriminirala. Vsaka administrativna rešitev (indeksi, orest, starost) ima svoje slabe strani, vendar zanimanje za problem nalaga novoizvoljenemu organizacijskemu odboru FORUM-a čim hitrejšo rešitev.

ALI BO NAŠE PREŽIVLJANJE SPET DRAŽJE?

Zelo razveseljivo je, da se je skupščine udeležilo več predstavnikov kolektiva zavoda. Tako so bila le razgrnjena nekatera njihova stališča. Zaskrbljujoča je izjava upravnika, da delež regresa na posteljo pada. Ali grozi ponovno povečanje stanarin? Zakaj tako? Dotacije vendar rapidno rastejo!

Problem naseljske vrste pred vhodi v kuhinjo se še vedno pojavlja v akutni obliki, kljub tako dol-

gim in žgočim diskusijam. Zaželeno je raziskovanje o hitrejši delitvi obrokov s strani kuhinje, prav tako pa njih prizadevanje, da bi nam nudili dovolj kalorično hrano. Ideja o obveznem zajtrku, ki naj bi predstavljal 30 odst. dnevne prehrane in bi se plačal s stanarino, je vredna premisleka!

Vsekakor je vso diskusijo težko povzeti v vsej širini. Dober pokazatelj o plodnem delu skupščine so pa nedvomno sklepi. Zaradi pomembnosti obravnavanih problemov, ki se vsaj posredno tičejo vse študentske množice, jih navajamo v celoti:

Prvič: Določ: naj se tripartidni sistem uprave ŠN in to z ustrezno spremembo ustanoviteljske odločbe ali pa z ustreznimi predpisi v visokošolski zakonodaji.

Drugič: Študentski predstavniki v svetu zavoda naj preverijo vse akte in zapisnike sej sveta zavoda, in da se predvsem insistira na nadaljnem proučevanju pogojev integracije in racionalizacije poslovanja.

Tretjič: Nov organizacijski odbor FORUM-a naj se takoj zavzame za boljšo izvedbo plesa v smislu diskusije. Predvsem je zaželena uvedba novega orkestra in indeksov.

Četrtrič: Skupščina zahteva, da se čim prej začne graditi telovadnica in bazen v ŠN, hkrati pa podpira vsa prizadevanja ZSOTK-a in športne komisije FORUM-a pri zahtevah po boljših pogojih telesne vzgoje med študenti.

Petič: Vratarji varnostne službe po naseljskih blokih so nezaželeni. Zahtevamo argumentacijo za trošenje teh sredstev, sicer naj se poostri dežurna služba med študenti.

Šestič: Zahtevamo pojasnilo od uprave ŠN, zakaj problem vrste še ni rešen in apeliramo nanje, da se to čim prej uredi.

Sedmič: Proučijo naj se možnosti obvezne uvedbe zajtrka.

Osmič: FORUM naj se pri delu nasloni na sindikat ZŠJ v ŠN, ter z njim reši vprašanje potrditve statuta.

Devetič: Odbor ZŠJ v ŠN se preimenuje v odbor sindikata študentov v ŠN. Prizadeva naj si za spremembo zveze sindikatov in na ta način skuša rešiti nekatere akutne probleme socialnega varstva in podobno. Po svoji obliki dela že tako ustreza novemu naslovu.

Franc Gazvoda

UPOR PROTI ZASTARELIM INSTITUCIJAM

Objavljamo pogovor našega urednika R. Rizmana s profesorjem V. Dedijerjem, predsednikom mednarodnega sodišča za vojne zločine. Pogovor je objavila tudi zagrebška revija mladih »POLET«.

Vprašanje: Znano je, da je bilo v Stockholmu maja letos prvo zasedanje mednarodnega sodišča za vojne zločine. Zasedanje je dokazalo, da so ZDA izvršile agresijo proti DR Vietnamu, kakor tudi, da so z brezobzirnim bombardiranjem iz zraka storjeni zločini nad civilnim prebivalstvom. Vprašujemo, kakšna je pravna podlaga vašega sodišča, od kod sodišče črpa svojo zakonitost?

Dedijer: Enako vprašanje je aprila letos zastavil general de Gaulle v svojem dopisovanju z Jeanom Paulom Sartrom. Sartre je odgovoril generalu de Gaulle, da niso suverene samo državne institucije, temveč tudi ljudske množice. Tudi sam sem sodeloval v tej polemiki; dodal sem, da de Gaulle negira pravico do revolucije, a brez te pravice bi ne bila porušena niti Bastilja... Brez te pravice tudi mi ne bi izgnali iz naše dežele.

Vprašanje: Torej vaše sodišče ni usmerjeno samo proti imperialistični politiki, katere cilj je uničevanje nekega majhnega naroda, marveč se tu odraža nezadovoljstvo svobodne človeške osebnosti proti institucijam moči, prestiža, ki pritiskajo na tisto, kar je iz človeka naredilo človeka?

Dedijer: Obstoječe mednarodno pravo, takoimeno mednarodno pravo primerjamo s tem, kar se dogaja v Vietnamu. Dokazali smo, da imperialisti kršijo svoje lastno pravo in svoje lastne zakone, sicer pa to ni nič novega. Kot individuum nisem zadovoljen s tem pravom, ker je to pravo izraz obstoječih družbenih in mednarodnih odnosov v svetu. Celo samo pravo OZN ni dovršeno. To pravo se ni pojavilo v vakuumu, ampak je nadaljevanje, neko boljše nadaljevanje mednarodnega prava, ki je obstajalo do II. svetovne vojne. Listina OZN proklamira v uvodu, da so vse države enake, v oddelku o varnostnem svetu listina proglašča normo, da so ene države bolj enake kot druge, se pravi, da so ene, se pravi oživlja veto velesil... torej človek, ne more biti zadovoljen z obstoječim mednarodnim pravom, ampak mora iskati uresničitev človeških načel, enakosti in svobode.

Vprašanje: Torej je v vaši odločitvi, da pristopite k delu sodišča, določen občutek pravice do upora proti ustaljenim institucijam kot pogoj za izgradnjo popolnega človeka?

Dedijer: Povsem tako. Čeprav sem po letih že star in bolan, vseeno še vedno slišim utrip sedanosti. Popolnoma razumem revolto mlade generacije v svetu. To sem posebno občutil pri mojih študentih v ZDA. Oni z vso pravico naši generaciji marsikaj zamerijo. Pahnili smo svet v dve svetovni vojni, vojni z največjim številom žrtev v dosednji zgodovini te civilizacije, a pripravljajo se tretja svetovna vojna, ki zaradi nuklearnega orožja lahko pomeni samomor te civilizacije... Kako naj mladi človek reagira na stanje, ki ga je Marx tako jasno predvidel? Upor proti zastarelim institucijam, ki nas ženejo v splošno smrt, je edina pot, da se človek zaustavi pred breznom zverinstva in neumnosti.

Vprašanje: Vi ste udeleženec naše revolucije in ste o njej zapustili v svojih knjigah številne dokumente. V njih je poudarek na principu etike, kar pomeni, da ne sme biti neskladnosti med načeli in dejanji. Ali je to pojmovanje most med našo revolucijo in dogajanjem v Vietnamu?

Dedijer: V času vojne smo težili k taki družbi, ki bi tako v notranjih kot v mednarodnih odnosih bila racionalno urejena; iz take družbe bo izginila stihija kapitalizma in tistega, kar kapitalizem ustvarja: imperializem, vojno uničenje. Nova družba naj bi odstranila neenakosti med narodi, med posamezniki ne glede na spol, raso in narodnost in, najpomembnejše, napredek družbe naj se ustvari samo ob paralelnem izboljšanju materialnega položaja in izgradnje novega boljšega človeka... Naši najboljši ljudje so padli za to in samo za to. Iz teh žrtev je nastala zame nova obveza nasproti etiki, za katero so bila žrtvovana življenja... V tem je osnovna vez med nami in Vietnamom. Tam v krvi uresničujemo ista načela, kot smo jih mi v času revolucije. A ni samo en Vietnam v svetu, ne zapirajmo oči, najagresivnejši krogi v ZDA so pripravljani začeti nove takoiimeno-vane lokalne vojne. Ne slepimo se z mislijo, da je Vietnam 12.000 km od nas.

Vprašanje: Ali se lahko iz vaših besed razume, da ima tudi naša mlada generacija pravico do permanentnega upora, kakor ga je imela tudi Vaša?

Dedijer: Povsem točno. Upor s ciljem ustvarjanja kar najboljših človeških odnosov, enakopravnosti narodov, ras in spolov, permanentni upor za popolno uresničevanje individualne svobode v družbi, je življenjsko dejstvo in ni je sile, ki bi ga mogla uničiti... V tistih družbah, kjer tega upora ni, tudi ni bodočnosti teh družb... Strašno je, pa tudi dolgočasno, kadar je mlad človek konformist, kadar je zadovoljen z vsem obstoječim in s samim seboj... Samo če

svoje srce položimo v dlan in zarijemo nohte vanj, smo lahko prepričani, da bomo šli naprej... Teško narodu, ki ima namesto mladine otroke, ki se obnašajo kot starci. Če pogledamo statistične podatke o starosti naših revolucionarjev iz l. 1941, vidimo, da je bila to v veliki večini mladina, mladeniči in mladenke v svojem 15., 16. letu... in ti so dali največ žrtev v vojni. Če pogledamo statistike o izgubah v Vietnamu, spet vidimo, da najbolj trpijo mladi... Tu je tisti pravi občutek solidarnosti mladih... Glejte, v Sloveniji so mladi dali največjo podporo sodišču... in to ni naključje... pogledjmo, kdo se v Ameriki najbolj bori proti Johnsonovi politiki, ravno mladi... Mladina vsega sveta išče pravico do življenja in svobodo razvijanja individuumov.

verjamem v napredek sveta in v prevzemanje revolucionarne štafete od ene generacije na drugo, v prevzemanje duha revolucije in ustvarjalno apliciranje... Kar zadeva generacije iz leta 1914 in 1941 so bili zgodovinski pogoji različni. Generacija iz leta 1941 je imela za seboj bogato izkustvo ruske revolucije iz leta 1917, kakor tudi izkustvo družbenopolitičnih dogajanj v naši deželi. Obe generaciji sta imeli tudi podobne cilje: Obramba naše dežele pred germanskim imperializmom in ustvarjanje nove pravične družbe. Za naše predhodnike iz leta 1914 je bila naloga težja, ker so morali dobesedno z glavo razbijati zid, toda naša družba se je v štirih desetletjih razvila in izdiferencirala. Iz njihovih borbenih metod je generacija iz leta 1941 dobila dobre nauke. Se Veselin Masleša je npr. učil važnost kriterija etike pri mlado-bosancih. Oni so s svojo prakso potrdili važno pravilo Svetozara Markoviča, da veljajo ideje pri malih narodih samo toliko, kot veljajo ljudje, ki jih uresničujejo. Nekaj podobnega je govoril Cankar slovenskemu narodu. Mladobosanci so bili kakor generacija revolucionarjev iz leta 1941 skoraj otroci, toda za uresničitev svojih etičnih načel so dali tudi življenja. Poleg tega so praktično odprli problem individualnih svoboščin in napredka, kakor tudi problem enakopravnosti v mednarodnih odnosih. Bili so globokega antiimperialističnega prepričanja in intuitivno so čutili, da se post fevdalna, kolonialna Evropa ruši. Zaslutili so bučanje časa, ki je v prvi svetovni vojni uničilo 4 dinastije in tri cesarstva. Tudi mi smo leta

Vprašanje: Torej ima moralni faktor glavni pomen za boj mladih proti vojni, proti tem gromozanskim institucijam, ki ne mislijo drugo kot na svoj prestiž, kot na svojo slepo silo zatiranja?

Dedijer: Tu zopet vidim paralelo z našo revolucijo. Na začetku nismo imeli nikakršne vojne sile. Nikakršnega orožja, imeli smo samo visoko zavest o upravičenosti naše borbe. In ko je ta zavest prodrla v mišljenje množic, smo začeli rušiti tako fizično močno institucijo, kakor je bil hitlerjevski vojni stroj... Zgodovina nas uči, da ni takšne institucije, takšnega imperija, ki se ne bi zrušil pod pritiskom množic, to je osveščenih posameznikov, ki takšne množice sestavljajo.

Vprašanje: Torej vi verjamete v revolucionarno kontinuiteto? Pred nedavnim ste objavili knjigo o mladobosancih SARAJEVO 1914. Kakšna je zveza med generacijo iz leta 1914, vašo iz leta 1941 in našo, sodobno?

Dedijer: Najprej naj pojasnim, kaj razumem pod revolucionarno kontinuiteto. Ne neko mehanično pojmovanje preteklosti, ne neko apologetsko strinjanje z vsemi preteklimi revolucionarnimi dogajanjmi. Toda

1941 začutili bučanje časa in se dvignili proti hitlerjevski Nemčiji v zenitu njene moči, čeprav so nas mnogi rotili, naj ne udarjamo z glavo v zid... A sodobna generacija dokazuje, da ima še lažjo nalogo kot mi. Ona je v nekem smislu po svojih interesih podobna generaciji iz leta 1941

Vprašanje: Na koncu dovolite, da vas vprašamo, kakšen bo dnevni red drugega zasedanja sodišča?

Dedijer: Sestanemo se v Kopenhagnu 20. novembra. Na dnevnem redu je obtožba proti ZDA zaradi izvrševanja genocida, kakor tudi zaradi uporabe prepovedanih orožij, pošiljanja vietnamskega ljudstva v taborišča...

Toda na sodišče so se obrnile tri arabske države, ki obtožujejo Izrael vojnih zločinov. Javili so se tudi intelektualci z obtožbo, da Zahodna Nemčija izdeluje strupe, ki jih Američani uporabljajo v Vietnamu... Javili so se tudi Kurdi, ki obtožujejo Turčijo, Iran in Irak genocide... Javili so se tudi portugalski demokrate z obtožbami proti Salazarju, da vrši vojne zločine v Angoli in Mozambiku. Javili so se tudi advokati Ben Bele, ki obtožujejo Bumediena zaradi Ben Bele...

POMANJKLJIVOSTI PIRJEVČEVE INTERPRETACIJE HEIDEGGERA

Ko prof. Pirjevec v svoji študiji Franz Kafka in evropski roman (Problemi 55—56), v kateri je implicirana filozofija Martina Heideggerja, navaja:

»NICA GA JE STRAH« (Stran 933)

»A NIČ JE NEKAJ, KAR ČLOVEK TEŽKO VZDRŽI, NICA SE ČLOVEK BOJI.« (stran 936)

»NIC SE JAVLJA ČLOVEKU SKOZI STRAH...« (stran 936), je pomanjkljivost prav v tej Pirjevevi povezavi Niča in Strahu. Nič se skozi Strah ne more javljati, kajti Strah je vedno Strah pred Nečim — Nekaj pa je vedno Nekaj v smislu predmetnega, Bivajočega. Nekaj je vedno Bivajoče. V Platonovih in Aristotelovih besedah govorita čas in položaj, ko ni bilo mogoče reči, da Bit nič ne pomeni (da je Bit Nič), saj je bil vir filozofije prav v tem, da se je človek začudil, da vsaka stvar je. Če pa se pomen Biti spremeni, torej če Bit nič ne pomeni, se človek ne more več čuditi, tisti je ga ne pretrese več, človek izstopa iz območja, v katerem se Bivajoče kaže in kjer človek stopa v stik z Bivajočim prav po tisti lastnosti, ki jo poimenuje glagol biti. Zato Strah prav zato, ker je Strah pred Nečim (ki je vedno nekaj Bivajočega), ne more kazati Niča — zato Strah kot medij, skozi katerega se nam kaže (javlja) Nič, ni mogoče, ni upravičen. Ali kakor pravi Heidegger: Nič se ne more javljati v človekovi Tubiti skozi Strah (Furcht), ki je vedno Strah pred Nečim (Furcht vor etwas), ampak le skozi Tesnobo (Anst), ki je v nasprotju s Strahom. V Tesnobi Bivajoče popolnoma izgine in zavladava Nič. V Tesnobi nam je grozljivo (unheimlich), vse stvari in mi sami tonejo v neke vrste ravnodušnost. Tesnoba razodeva Nič, Tesnoba nas pusti viseti, ker spravlja Bivajoče v celoti do drsenja. Samo čista Tubiti je še tu.

To, da Tesnobe, skozi katero se javlja Nič, ne smemo in ne moremo enačiti s Strahom, je utemeljeno v novem razumevanju mišljenja. Bivajoče (torej predmetno, katerega mišljenje — predstavljanje žene v enovitost) ni več to, kar je pričujoče, prijemljivo in predmetno, pač pa je v mišljenju — predstavljanju nasproti postavljeno predmetno. Biti-Niču se približujemo s pomočjo določenih temeljnih skušenj, ki nimajo ničesar opraviti s skušnjami Nečesa (torej Bivajočega v smislu predmetnega). Kot vemo, Heidegger postavlja Tesnobo v nasprotju s Strahom (Strahom pred Nečim), v kateri Bivajoče popolnoma izgine in zavladava Nič. Takoimenovani Svet (die Welt) je osnovna struktura skušenj in človeška Tubiti transcendirana. Dokler je človeška Tubiti, je tudi Svet. Dokler človeška Tubiti dozoreva, je časa, je tudi Svet. Svet ni niti pričujočnost niti prijemljivost, kajti Svet je osnovna struktura skušenj (na kateri transcendirata Tubiti), s pomočjo katere se približujemo Niču in zato kot taka nima ničesar opraviti s skušnjami Nečesa. Svet je tukaj z Bitjo Ekstaze izven sebe (Ausersichsein der Ekstasen). Če ne eksistira nobena človeška Tubiti, potem ni tukaj tudi nobenega Sveta. Pri Iantu slika razum s formami videnja (Anschauungsformen) in kategorijami Biti Bivajočega — Bivajoče v smislu empirične realitete. Pri Heideggerju je Bit Bivajočega postala iracionalna. Toda za Kanta in Heideggerja so dejstva — Bivajoče je v mnogih dejstvih — le prevleka Jaza oziroma Eksistence (Eksistence v tistem bistvenem pomenu, ki ga Martin Heidegger navaja v uvodnem stavku »Sein und Zeit«: Bistvo Tubiti je v njeni Eksistenca. Beseda Eksistenca pomeni isto kot Tubiti. Iz prav mišljene Eksistence si je mogoče misliti bistvo Tubiti).

Bit, ki je Nič, določa Bivajoče. Bit ni nikakršno Bivajoče — ni Nekaj, je Nič. Ker razum lahko misli le Nekaj, je s svojo logiko razpuščen (zu verabschieden). Ker pa Bivajoče v mišljenju ni več predstavljen kot predmet in pričujoče, ker je Bivajoče v mišljenju nasproti postavljeno predmetno, je zato mišljenje kot predstavljanje, ki žene v enovitost predmetnega (Bivajočega) pre-obrnitev... zato misliti pomeni pre-obrniti (umzu-kehren). Nova pre-obrnjena misel pušča, da se Bit kot Nič izgovarja. Pre-obrnjena misel kaže — je razkritost Niča. V Tesnobi Bivajoče popolnoma izgine in zavladava pritiskujoči Nič (andrängendes Nichts). Zaradi tiste nove dimenzije, ki jo je dobilo mišljenje, se človek Niča ne more bati, se Nič človeku ne more javljati skozi Strah. In ko prof. Pirjevec navaja: »Nikakršno naključje ni, če večina razlagalcev Kafkovega dela posebej poudarja, DA JE STRAH ENA TEMELJNIH RAZSEŽNOSTI NJE-GOVIIH BESEDIL« in: »Sam Kafka je v nekem pismu svojemu prijatelju Maxu Brodu izjavil, da lahko piše samo ponoči, KO MU STRAH NE DA SPATI.«... — v navedenem besedilu ne gre za Strah v tistem pomenu, da se skozi človeku javlja — kaže Nič (kakor trdi prof. Pirjevec), ampak gre za to, da je Kafka strah pred Nečim — pred Bivajočim, pred predmeti okoli sebe. Ti so mu tuji in odtujeni. Odtujenost ni Nič, odtujenost je le posledica Niča. Tujec je v svetu predmetov. Ne trdim, da se Kafka ne zaveda tega, kar je v zvezi z njim podano v Pirjevevi študiji — trdim le, da navedena stavka izražata samo stanje človeka, ki v Strahu pred Nečim — torej pred predmeti doživlja tujost predmetov. Strah tukaj ni stanje, skozi katero se človeku javlja Nič, kot trdi prof. Pirjevec, — kajti NIČ SE LAHKO RAZKRIVA LE V — SKOZI TESNOBO.

Drugo, kar v Pirjevevi študiji moti in kaže na določeno pomanjkljivost v njegovi interpretaciji Heideggerjeve filozofije, je nezadostno razlikovanje v samem Bivajočem (samega Bivajočega). Morda se bo nekaterim zdelo to razlikovanje nepomembno, vendar je za kolikor-tolično razumevanje Heideggerjeve filozofije bistveno in zato nepogrešljivo. To nezadostno razlikovanje se kaže v naslednjih stavkih:

»Človek je tujec: ODAJA GA BIVAJOČE IN SAM JE BIVAJOČE, vendar bivajočnost sama še nič ne pomeni: nobenega razloga ni za biti.« (stran 933)

»S tem pa, ko se bit v bivajočem skriva, POSTANE TO BIVAJOČE — PA NAJ BO MRTVA STVAR ALI ČLOVEK — brez smisla...« (stran 933)

Kakor pravi Heidegger, je v samem Bivajočem bistvena razlika med Bivajočim, ki je človek in Bivajočim, ki je Svet. Eksistenca človeške Tubiti, ki je bistvo človeka samo, je nujen pogoj za eksistenco Sveta kot Sveta. Če ne eksistira nobena človeška Tubiti — pa čeprav Bit kot Nič je — potem ni tukaj tudi nobenega Sveta. Svet je osnovna struktura skušenj in človeška Tubiti transcendirana za njo. Bit potrebuje bistvo človeka — torej Tubiti. Človek je tako varuh kraja ali držalo Biti (der Platzhalter des Seins). Človeška Bit ima pred sodbami, mislimi in definicijami predmetno-tvorno moč (gegenstandsbildende Kraft) — človeška Bit omogoča biti-v-Svetu (in der Weltsein). Bit-Nič ima kjerkoli predmetno-tvoren pomen. Bit je prepustitev nasprotjem, Bit je Pogoj Možnosti predmetov izkustva (die Befähigung der Möglichkeit der Gegenstände der Erfahrung). Toda ta Bit (ki je Pogoj Možnosti predmetov izkustva) Možnost predmetov izkustva nahaja le skozi predmetno-tvorno moč človeške Biti — Tubiti. Heidegger torej išče Bit v poti nazaj k človeški Biti.

To, da se Tubiti drži noter v Nič (v Biti) na osnovi skrite Tesnobe (s čemer smo se lahko spoznali že v uvodnem orisu Heideggerjeve filozofije), dela človeka za varuha kraja Niča, za držalo Niča. To, da se Tubiti na osnovi skrite Tesnobe drži noter v Nič, je preseganje Bivajočega v celoti: torej transcendenca. Bit in Nič spadata skupaj, vendar ne, ker se v svoji nedoločnosti in neposrednosti ujemata (če gledamo iz Heglovega pojma mišljenja), ampak zato, ker je Bit sama v bistvu končna in se razodeva samo v transcendenca Tubiti, ki se drži ven v Nič. V Niču Tubiti šele pride Bivajoče v celoti samo do sebe. Ali kakor pravi Heidegger: Človeška Bit je lahko v odnosu do Bivajočega le, če se drži noter v Nič. Prekoračenje (Hinausgehen, tudi prehajanje) Bivajočega se godi v bistvu Tubiti. Tubiti je kraj resnice Biti — je tisto, kar naj se predvsem šele izkusi in potlej ustrezno misli kot mesto. Bistvo Tubiti je v njeni Eksistenca. Eksistenca je označba Biti človeka. Iz prav mišljene Eksistence si je mogoče misliti bistvo Tubiti — v odprtosti te Biti se razodeva in skriva daje in izmika Bit sama, ne da bi se ta resnica Biti izčrpala v Tubiti. Bivajoče, ki je način Eksistence, je človek. Samo človek eksistira. Stavke: Človek eksistira — pomeni: človek je tisto Bivajoče, katerega Bit je od Biti v Biti oblikovana z razprtim stanjem notri v neskrivosti Biti.

Bistvo Biti je vezano na bistvo človeka, bistvo Biti in bistvo človeka vedno spadata skupaj — sta Eno. Na resnici Biti — torej na neskrivosti Biti pa opozarja čas. Bit kot taka je neskriva iz Časa, kajti v prisotnosti prisotnega — kar pomeni, da vse prisotno tu je —, oziroma v Biti Bivajočega (ki je prisotnost tega prisotnega) vlada Čas, o čemer pa smo že govorili.

Človek sam sebe napravi za prizorišče, kjer se mora Bivajoče odslej predstavljati (predstavljanje je mišljenje v tistem bistvenem pomenu, ki je Bivajoče v mišljenju — predstavljanju nasproti postavljeno predmetno in je zato mišljenje — nasprotno od mišljenja, kot predstavljanja, ki žene v enovitost predmetnega, torej Bivajočega — pre-obrnitev.) Človek sam sebe napravi za prizorišče, kjer mora ra »biti podobas«, kar pomeni: predstaviti Bivajoče samo takó, kot z njim, predse in ga tako postavljeno stalno imeti pred seboj. Tako je Bit Bivajočega (ki je Nič) iskana in najdena v predstavljenosti Bivajočega. Na vseh stvareh lebdi nevidna senca, ko Svet postane podoba (Bit-Nič se kaže v predstavljenosti Bivajočega) in človek subjekt: človek postane tisto Bivajoče, ki se nanj stavlja vse Bivajoče po načinu njegove Biti in njegove resnice. To, da Svet postane podoba in človek subjekt, je bistvo novodobnosti. Človek pripada Biti in vendar Bivajočemu ostaja tujec, kajti senca na stvareh je znanilec zastrte Biti-Niča. Senca je očitna priča zakrite svetlobe: naznanja tisto, kar je v predstavi sicer odtegnjeno (kajti predstava v še ne preobrnjenem pomenu žene v enovitost predmetnega — Bivajočega, ostaja na Bivajočem kot Bivajočem in zato ne prodira v Bit Bivajočega), pa je v Bivajočem vendar splošno znano in naznanja zastrto Bit — Nič. Zakrito bistvo Biti se odkriva zmeraj kot nekaj Bivajočega, kot Nič. Nič pa je Bit sama, ki se je bo človek polastil nikrat, ko bo sebe kot subjekt preselel — ko Bivajočega ne bo več opredeljeval kot objekt.

Ta razlika med Bivajočim, ki je človek (skozi katerega bistvo — Tubiti se kaže Bit, Bit kot Nič) na eni strani in Bivajočim, ki je Svet, na drugi strani — murna predpogojnost obstoja Tubiti za obstoj Sveta, ki je določen le skozi Tubiti po Biti-Niču: to razlikovanje se je v Pirjevevi interpretaciji Heideggerja izmaknilo — je sicer naznačeno, a za človeka, ki je le delno seznanjen s problematiko, o kateri govorimo, nejasno in nerazvidno. S tem nočem trditi, da prof. Pirjevec te dimenzije ne pozna — povedati želim le, da v njegovi študiji ni jasno prisotna, a je BISTVENA za kolikor-tolično razvidno razumevanje Heideggerjeve filozofije.

Andrej Medved

KONKRETNA REŽIJA KNJIGE

Hiša ima vhodna vrata, vežo, stopnice in veliko število vrat, ki omogočajo stvarjem gibanje iz enega prostora v drug. Iz sobe v sobo se gibljejo tudi oči. Številno strani, ki omogočajo gibanje iz enega prostora v drug. S strani na stran se gibljejo tudi oči.

Knjiga ima naslovno stran, uvod, tekst in veliko število strani, katere omogočajo gibanje iz enega prostora v drugega. S strani na stran se gibljejo tudi oči. Kos lesa (vrata so kos lesa) se ne premika. Kos papirja (stran je kos papirja) se ne premika. Premika se energija, ki ni stvar, ampak stvarnik.

N samo listanje knjige, tudi režija knjige je energija.

V klasični knjigi je režija knjige več ali manj zelo abstraktna, saj sledi znanim ali celo neznanim ciljem. V knjigi »dobrega okusa« je cilj jasev, v knjigi »slabega okusa« je cilj največkrat zabrisan. V novodobni knjigi, kakršno konstituira edicija OHO, režija sledi samo sebi, je sama sebi cilj in sled hkrati. Kako takšna intravertiranost v pogledu je in stvar, ki je navzoča na način režije?

Embrionalna knjiga (I.G. Plamen) je prva publikacija iz serije konkretnih tekstov samozaložniške edicije OHO. Osem prostorov razjeda šablonsko rabo slovenske besede STRAN v knjigi. Tu se stran imenuje samo tisti prostor, ki gre dejansko (de facto) stran. Zato prostori, ki so posvečeni tej razsvetlitvi, ne vsebujejo ničesar drugega kot to. Na mestu uvoda stoji ubraveljski zapis DESNA LEVA DESNA LEVA, kar je težko uskladiti s točno in dosledno predstavo o tem. Konkretno je to nekaj čisto novega; lahko bi rekli: lepota novega reda. Podatki podajajo strani, kakor delajo to sicer številke.

Druga publikacija (Matjaž Hanžek) nahaja šestnajst prostorov na nepovečanem obsegu (dva le z robom vezana prepognjena bela lista papirja, v novem formatu A5). Prostore opredeljuje besede, od katerih je v vsakem zoru odlišnih štiri, tako, da štirje zori zrejo v prostor štirih besed. Te štiri besede gradijo štiri stavke, ki sledijo določen cilj. Spet so podatki v veznem prostoru; v dvakrat prepognjenem hrbtu.

Opus nič (Franci Zagoričnik) je očitno čisto klasična knjiga. Štirje prostori, ki med seboj ne korespondirajo, so dobljeni tako, da je vmes več (tisoč) strani izpuščenih. Ostala so čudna števila.

V zadnji izmed štirih publikacij (I.G. Plamen) prvi in tretji prostor glasila knjigo audio. Prvi vsebuje besedo TIMINA, drugi besedo ROPOT. Drugi in četrti prostor gledata knjigo vizualno. Tretji je prazen, četrti centrifugalno izpolnjen (s podatki).

Pojem konkretnega v izvirnem jeziku pomeni CON — CRESCO, to je ZRASTI SE, TVORITI SE, NASTATI. V klasični knjigi njen prostor ni zraščevan s tekstom. Tekst se ne obrača k prostoru knjige, ne stoji na papirju, nikakršna stvar ne nastaja. Embrionalno knjigo zaradi njene čutne strukture občutimo. Čutnost omogoča z dejanskim dogajanjem knjige zraščevan tekst. V publikaciji M. Hanžeka se zaradi njene prostornosti izgubimo. Prostornost omogoča v štiri smeri obrnjen tekst, kakor je v štiri smeri obrnjen prostor (odrezan papir). Opus nič zaradi izrednosti učinkuje (izrednost pa je variabilizacija svobode). In res si nista dve številki v neskončni številčni enaki. Ta vesoljna variabilizacija je v publikaciji zraščena z občasnimi in enkratno, kot čudež posameznega cveta temelji na večni skrivnosti cvetenja. In končno bi tudi papirja druge publikacije I.G. Plamena sploh ne slišali, ko bi z obračanjem lista (z zamenjavo prostora) ne slišali tudi pojma, ki ga beseda ropot opredeljuje, oziroma, ko bi s pojmovno antitezo tišina — ropot ne bila zraščena tudi dejanska antiteza dveh energij — statične in dinamične.

I. G.

NASLOV FAHRENHEIT 451

Kakšni so odnosi med stvarmi v svetu inna z naslovom Fahrenheit 451? Tablete se izkažejo v škatlici, mogoče v škatlici za tablete. Roka zakriva škatlico, zakriva tableto. Tableto misli roka, ki ve za posebno gesto. Določena gesta roke označuje jemanje tablete v usta. Skoraj zakrita pa je gesta požiranja tablete, ki jo misli vrat očini, ki je rečeno goltaneč. Obraz na steklu, ki očini ogledalno, ni obraz, ki gleda ogledalni obraz. Zato se obraz, ki gleda ogledalni obraz, se v ta namen poveča. Ustnice obraza, ki gleda ogledalni obraz, zakrijejo ustnice ogledalnega obraza. Poljuba na filmu ni, srečanje se zgodi z izrazom. Pojavi so britev; oblika priprave, ki misli električni brivski aparat, izgine v košu, ki misli odpadke.

Ljudje se srečujejo vizualno. Vizualne kompozicije ljudi harmonizirajo z vizualnimi kompozicijami ostalih stvari. Gasilci krasijo gasilski avtomobil. Notranost sinobusa, mišljeni so ljudje, sedijo ali stojijo togo, zazrti v določeno smer. Kakor televizijski napovedovalec nagovarja Lindo v določeni pozi, tako Linda v določeni pozi odgovarja televizijskemu napovedovalcu, ki jo nagovarja.

Knjige gorijo. Zato je potrebna temperatura 451 Farenheita. Vse dokler tehnika ne iznajde ustreznega optičnega fenomena — termometra, višina temperatura, točneje številka 451 v zvezi s temperaturo ni razvidna. Že prej pa je očitno ogenj, očitni so ognjeni zublji, ki začenjajo prekrivati knjige, dokler jih posem ne zakrijejo. Občutna je barva. Sicer je občutna visoka temperatura ali vročina. Srečanje s plameni in vročino se kmalu konča, prične se sreča določenega vonja in pepela, kar pa obenem z vročino zaenkrat na filmu še ne more biti očitno. Omogoča pa takšno srečanje danes že happening.

Od happeninga je različno t. im. barbarstvo ali nasilje, v katerem je skrit happening. Happening je tista stopnja kulture človeške civilizacije, ko je nasilje, v kolikor gre tudi za nasilje, samo sebi namen. V happeningu se realnost knjig uničuje iz realnosti plamena. V nasilju se realnost knjig uničuje iz ideje o uničevanju knjig. Proti takšni ideji protestiram iz nasprotno ideje. Z dogodki se pa strinjam. Strinjam se s prvo svetovno vojno, strinjam se z drugo svetovno vojno, strinjal se bom s tretjo svetovno vojno. Protestiram proti temu, da bi kdo mislil, da me lahko ubije. Toda s svojo smrtjo se bom strinjal.

I. G.

ODREŠENIŠTVO KOT IGRA ALI SEKULARIZACIJA EVANGELIJA

EVALD FLISAR: KRISTUSOV SAMOMOR. SAMOZALOŽBA. NATISNILA TISKARNA NISP, ČAKOVEC, SEPTEMBRA 1967. OPREMIL AKAD. SLIKAR FRANČE ANZEL.

I.

Brž ko se srečamo z naslovom »Kristusov samomor«, ga doživimo kot provokacijo naše tradicionalne predstavnosti. Ni slučaj, da je na Slovenskem vzbudil pohujšanje, še preden je tekst vzbudil znanstveno kritiko. Sintagma obeh pojmov v naslovu je dokaj nenavadna: če namreč besedilo, ki stoji za takšnim naslovom, »izpričuje« (zakaj »izpričuje«, bomo videli kasneje) Kristusa, potem morem povezovali pojem samomora z njegovim imenom edinole na nek nenavaden, po vsej verjetnosti pa na klevetniški in zloben način podtikanja, pri čemer smo kar kmalu pri obdolžitvi o žaljenju vreskih čustev. Prvo vprašanje, ki se naravnost vsiljuje v zvezi s Flisarjevo knjigo, je vprašanje naslova: »Kdo je Flisarjev Kristus, kako se zgodi in dogaja v njegovem tekstu?« ali tudi drugače: »Zakaj ravno Kristus in ne morda Kristof Kolumb ali Napoleon?« Kot vidimo, je to vprašanje vprašanje o navezanosti oziroma o nezavezanosti tradicionalni podobi, ki stoji za pojmom, katerega tematizira naslov. Drugo vprašanje je problem samomora: »Kaj in kako je samomor v Flisarjevem tekstu?« in končno še: »Kako je samomor s Kristusom?«

Vednost o Kristusu smo Slovenci prejeli po Cerkvi. To pomeni, da bo naše vedenje takšno, ki bo prirejeno značaju in potrebam verske ustanove. Treba je vedeti, da ta ustanova stoji in pade z dogmo o Jezusu iz Nazareta kot mesiju (Kristusu), kar pomeni združitev zgodovinske osebnosti in božjega sina. Njegovo življenje in njegov nauk sta obvezujoči model vedenja slehernega člana verske skupnosti. Status Cerkve je pri tem posredniški — med Jezusovim naukom in potrebo določene plasti v določenem zgodovinskem prostoru. Ker se tudi sama motivira z nadnaravnim izvorom, je s tem prirejena ontološko nadnaravnemu značaju svojega ustanovitelja in njegovega nauka. Zatorej edina sme razsojati o tem, kako pojmovati pravo podobo Jezusa in črko njegove postave.

Kar pa raziskovalec literature »sme« vedeti o Kristusu, je vednost o Jezusu, osebi iz krščanskih tekstov, do katerih se vede na način znanstvenika, kot do posebnih struktur, ki so na način literarne forme. Takšna naravnost torej ne vključuje svetovnonazorske pozicije. V tem smislu so za literarnega zgodovinarja enako važni in značilni »kanonični« in »apokrifni« teksti. »Kanonizacija« je izvedena po izvenliterarnih kriterijih kot selekcija verski ustanovi neustreznih besedil. Neustrezno pa je vse tisto, kar bi utegnilo »popačiti« nauk in ga izročiti s tem svobodnim priredbam in tolmačenjem vsakršnih laikov. Z laicizacijo pa verska ustanova izgubi funkcijo edinopoblaščne in mitične ustanove. »Kanoničnost« in »apokrifnost« sta torej samo pojma — pedanta »konstruktivnosti« in »destruktivnosti« v politično-sistemski, državotvorni eshatologiji.

S stališča literarne zgodovine apokrifno dejanje pomeni povsem nekaj drugega. Za pojasnitev razmerja med »kanoničnimi« (pravilnim) besedilom in »apokrifnim« spisom nam služijo karakteristike tekstov iz istega obdobja, v katerem so nastali teksti, ki popisujejo Jezusovo življenje. Za te tekste strokovnjaki uporabljajo skupni izraz »antični roman«, za obdobje pa izraz »pozna antika«. Osnovna značilnost teh t. im. romanov je da so v svoji temeljni strukturi vezani bodisi na mitologijo bodisi na religijo, pri čemer jih je mogoče pojmovati kot sekularizacijo mitologije oziroma religije (Sekularizacija od seculum — stole, ta svet, to življenje v nasprotju z aeternitas — večnost, posmrtno življenje). Roman kot po-posvetenje mita (v nasprotju s teksti, za katere je lastna še kulturna funkcija), ohranja osnovno strukturo mita, katerega laična izpeljava je nek roman. (Tako je npr. za vse romane, ki jih strokovnjaki izvajajo iz kulta Ozirisa in Izide — to je večina romanov — značilen prevzem iskatejskega, blodenjskega principa z erotično vsebino. Nekateri teksti imajo še propagandni, apoloteski značaj, kar pomeni, da so v historičnem procesu laicizacije še bližje kultu. Za nas je zanimivo, da so tudi nekateri krščanski teksti prevzeli strukturo s principom blodnje in iskanja. Zato ni noben slučaj, če je Cerkev vse te tekste po vrsti odpisala kot apokrifne (čeprav to ni edini vzrok). Jezus seveda, kot inkarnacija prerokb o mesiji, božjem sinu in odrešeniku, ni mogel bloditi, tako tudi ne njegov učenci in apostoli. Značilno za apokrifne tekste pa je na drugi strani njihov apologetski značaj, ki pa je vezan že na novi, mesijanski kult Apokrifni teksti so tedaj laične variante kulturnih vsebin.

Treba pa se je vprašati, kaj je tisto, kar je omogočilo na eni strani verski ustanovi delitev tekstov, z našega stališča pisanih na način literature, na »pravilne« spise in na spise »temnega izvora«, na drugi strani pa znanstvenemu pristopu, da ignorira takšne kriterije? Odgovor na to vprašanje bo postal sam od sebe, brž ko se bomo seznanili z značajem in namenom spisov, ki jim Cerkev pripisuje kanonično veljavo. Ker nas konkretno zanima lik Kristusa, se bomo

med 27. knjigami kanona nove zaveze omejili na tiste spise, ki popisujejo življenje Jezusa, ki da je Kristus — mesija, odrešenik. To so štirje evangeliji (blagovesti). Uvod v sveto pismo rabi zanje izraz »zgodovinske knjige« (čeprav bomo videli pri tekstu, ki ga pripisujejo Janezu, tudi v tem pogledu značilno razliko). »Zgodovinske« v evropskem svetu pomeni toliko kot »resnične«, resnici docela podrejene in z njo skladne, v nasprotju z »literarnimi knjigami«, ki v zgodovinskemu svetu veljajo za tako — kakor — resnične, resnivi, to je zgodovini, samo podobne, s tem, da so verjetno (verisimiles). Svoj smisel in svojo funkcijo v verski skupnosti potemtakem spisi ohranijo in vzdržujejo samo tedaj, kadar jim ne pripisujemo status quasi-realnosti, temveč jim podelimo vrednost zgodovinskega pričevanja, dokumenta. S tem pa seveda ni podan zadosten pogoj, da bi tekst ustrezal kulturnemu značaju verskega nauka. Treba je upoštevati, da so teksti zasnovani apologetsko, da prikažejo »ustanovitelja« kulturne skupnosti kot zgodovinsko osebo božjega porekla, ki se razodeva v čudodelništvu, po mističnem rojstvu in »poveličanju« ter mističnem slovesu od tega sveta. Da pa bi tudi tekst, ki popisuje »božje razodetje«, ustrezal mistični naravi kulta, mu je treba poleg zgodovinske vrednosti podeliti tudi mitično vrednost. Ta pogoj pa je izpolnjen tedaj, kadar je izvor teksta identičen z izvorom svoje vsebine. Ta pa je nadnaravna. Zatorej citat iz katoliškega katekizma: »Sveto pismo so tiste knjige, ki so pisane po navdihnjenu (!) Svetega Duha in jih Sveta Cerkev priznava za Božjo Besedo.« Grancija za zgodovinsko verodostojnost teksta se torej utemeljuje v nadzgodovinski, nadnaravni biti, s čimer je zagotovljena super-resničnost, ki presega moč resnice zgodovinskega sveta, s čimer ji je podeljen absolutni primat v tem svetu. O apokrifnih spisih pa pravi uvod v Sveto pismo, da so to tiste knjige, »ki so si po krivici prisvajale apostolski izvor in božjo veljavo«, kajti namen njih avtorjev je bil »ustrezati radovednosti vernikov in z izmišljenimi bajkami dopolnjevati kratka poročila kanoničnih knjig ali pa pod pretezo, da so kanonične, med verniki sejati krivoverne nauke.« V tej oznaki je torej zaobseženo vse, kar smo upoštevali pri antičnem romanu kot sekularizaciji mitologije.

Kaj smo doslej ugotovili? Prvič, da se je proces sekularizacije začel tudi v območju krščanske religije in to že v zgodnji dobi. Izraz tega so »apokrifia«. Drugič, da je Cerkev te tekste obsodila, kar ji je omogočilo posebno pojmovanje resnice kot resnice zgodovinskega sveta. Da bi literarni tekst v tem svetu prejel značaj funkcije, mora izgubiti status quasi-realnosti in prevzeti značaj zgodovinskega. Literarna laicizacija religije je sprejemljiva, dokler ji ne pripisujemo vrednosti »razodetja«. (Tako so tudi s cerkvenega stališča sprejemljivi teksti, kot so Zgodbe Kristusovega trpljenja Giovannijske Papinije — psihologizirana varianta evangelija, v tem smislu je treba razumeti tudi številne velikonočne procesije, ki so masovna realizacija skrajno zlaiciziranega pasijona, za katerega se z analizo dajo dokazati tudi primesi vsakovrstnih drugotnih kultov in folklornih elementov.)

Če se zdaj vrnemo k začetku tega razmišljanja — ali potem vse to, kar smo doslej popisali o sekularizaciji religije, velja v enaki meri in v enakem smislu tudi za tekst »Kristusov samomor«? Moramo ugotoviti, da bi bil vsak sklep v obsegu doslej pregledanih dejstev še vedno preuranjen. Nismo si še ogledali samega teksta, ki je dal pobudo za razmišljanje v tej smeri. Če smo izhajali iz domneve o analognem prenosu strukture Jezusovega mesijanstva (kristovstva) v tekst »Kristusov samomor«, si moramo najprej ogledati poglobljene značilnosti tekstov, ki popisujejo Jezusovo življenje, da bi preverili umestnost domneve.

Evangelije pripisujejo štirim različnim avtorjem, katerih vsak na svoj način tematizira Jezusa kot odrešenika. Vsebinsko vseh štirih tekstov je dogmatično apologetsko narave. Tekst, ki ga pripisujejo Matevžu, je sistematično zasnovan za razliko od ostalih, kronoloških. Področja so govori, čudeži in usposabljanje učencev. Spis prikazuje Jezusa kot utelešenje prerokb o mesiji, zato se avtor sam kot tudi Jezus v tekstu vseskozi sklicujeta nanje. To je tudi edini evangelij, pisan v aramejsčini, ostali so grški. Za tekst je značilna močna propagandna nota in kritika farizejstva, katerega priseganja na »mrtvo črko postave« Jezus redigira v smislu humanističnega oživiljanja »duha postave«. Tekst, ki ga pripisujejo Marku, je afirmacija Jezusovega božjega porekla ter apostolov kot neposrednih prič »božjega razodetja«. Tekst »evangelija po Luku« se v mnogočem opira na Markovega. »Izvirnost« so popisi Jezusove mladosti. Za tekst so značilne številne epizode — »prilike« (o usmiljenem Famarijanu, izgubljenem sinu, grešnici Magdaleni ipd.), ki so zametki evropske parabolčne humanistične literature in ki so doživele brez števila redakcij v slovtvu vseh časov in smeri. Poudarek teksta je pri tretjem evangeliju že na vesoljnosti odrešenikove božanske misije, ki ni namenjena zgolj izvoljenemu, judovskemu ljudstvu. Medtem ko prvi trije (v kronološkem smislu), tzv. sinoptični evangeliji, podajajo dokaj podobno sliko v približno enakem redu, pa se tekst, ki ga pripisujejo apostolu Janezu, od njih v marsičem loči. Teologi ga imenujejo tudi pnevmatični — duhovni evangelij, za razliko od somatičnih — telesnih. S to oznako je podana tudi narava teksta. Četrty evangelij je popis, kako se je »učlovečena Božja Beseda razodeja izvoljenemu ljudstvu, svoji lastnini, a je njeni niso sprejeli«. Težišče je na apologetsko-polemični vsebini. Dogajanje je postransko, važni so predvsem govori z dogmami o sveti trojici, učlovečenju božjega sina in »skrivnosti« odrešenja. Vera v to je garancija za soudeležbo pri Jezusovem božjem življenju. V zvezi s tem so tudi karakteristike Janezovega Jezusa: Jezus »sinoptikov« je preprost človek, ljudski tribun, pobratim revežev in »grešnikov«. V začetku ga nihče ne priznava, kasneje pa Peter izpove vero v njegovo mesijanstvo, nakar se še sam javno okliče za mesija. Četrty evangelij pa v tem smislu ne pozna nobenega razvoja. Jezus iz Nazareta nastopi že od vsega začetka najvaljen kot formirani bog, katerega božja narava se manifestira v vseh njegovih delih. Jezusov jezik je v tekstih sinoptikov nazoren,

preprost, in govori o moralnih in eshatoloških »resnicah«. Jezik četrtega evangelija je filozofičen, način izražanja alegoričen. Govor Jezusa se v četrtem tekstu ne ločuje od govora drugih oseb, v ničemer pa od avtorjevega jezika v pripovednem delu teksta. To seveda marsikaj pomeni. Struktura pripovedi spominja na judovsko slovtvo sodobnikov, kar seveda tudi marsikaj pomeni.

S tem smo povzeli nekaj temeljnih karakteristik tekstov o življenju Jezusa, ki velja za Kristusa. V vseh je v ospredju mesijanstvo Jezusa, njegovo odrešenje, ki prihaja od nadnaravne biti. Karakteristike odrešenitva pa so: javno nastopanje v obliki »pridige« z značajem poučevanja o moralnih in mističnih dogmah. Dogme same so humanistična redakcija dotedanjega moralnega kodeksa, zasnovanega na principu golega boja za obstanek. Druga značilnost odrešenitva je podkrepljevanje pridig z deli, ki so čudežno poseganje v naravne zakone. Tretja značilnost je mistično žrtvovanje ali daritev mesija, katerega »izničenje« njegove človeške narave v smrti je odvzem apriorne grešnosti človeškemu rodu. S tem je zagotovljena tistim, ki v to verjamejo, udeležnost pri božji komponenti Jezusove človeške narave.

Kot homo še videli v nadaljevanju tega razmišljanja, Flisarjev tekst in njegov Klement sprejemata več značilnosti Jezusovega odrešenitva. Komparacija tem smislu se nam ponuja predvsem v zvezi s četrtem, »duhovnim« evangelijem. Razlike se bodo seveda pokazale v biti, ki motivira Jezusa Kristusa, in v biti, ki motivira Kristusovega Klementa.

LITERATURA, KI SMO JO MED DRUGO DOSLEJ UPORABLJALI:

- SVETO PISMO NOVE ZAVEZE.
- DR. ANTON SNOJ: UVOD V SVETO PISMO.
- KARL KAUTSKY: IZVOR KRŠČANSTVA.
- DUŠAN PIRJEVEC: ANTIČNI ROMAN (PREDAVANJA).

Jaro Novak

NAMA - KLET

Na stekleni polici je vrsta enakih psov iz porcelana. Tak pes ima dvignjeno eno taci. Psi so postavljeni na polici tako, da je v bližini repa enega psa gobec drugega psa. Psi niso postavljeni eden za drugim. En pes je postavljen poleg zamaščenega podaljška drugega psa nazaj. Polica je od spodaj osvetljena z lučjo.

Ta luč je prvi artikel. Ta je prvič tako, da žari. Drugič je ta artikel tako, da je na svojem mestu.

Tisti psi so drugi artikel. Kako je ta drugi artikel? Prvič tako, da so psi enaki. Drugič je tako, da so psi v določeni legi. Tretjič je tako, da so psi obijani od svetlobe, ki žari iz luči.

Tak pes je tretji artikel. Tak pes je prvič tako, da je iz porcelana. Tak pes je drugič tako, da je podoba takega psa. Tak pes je tretjič tako, da je z dvignjeno taco. Tak pes je četrty tako, da je na svojem mestu.

Na drugem mestu je kup posod. Posode so naložene v skupinah ena nad drugo in ena pod drugo. Skupine so naložene različno visoko. Tiste skupine, ki so bližje mestu, kjer ni posod, so nižje. Tiste skupine, ki so stran od mesta, kjer ni posod, so višje. Posode so različno velike. Take posode se imenujejo lonci.

Vsi lonci na kupu so iste barve. Vsi lonci na kupu so rjavi. Ali je kup rjav? Kup ni rjav. Lonci so rjavi. Kup je sestavljen. Lonci niso sestavljeni.

Lonci so po svoje oblikovani. Oblika loncev je enaka sebi. Videz kupa je enak sebi. Videz kupa ni po oblikah loncev. Videz kupa je po svoji sestavljenosti. Oblika lonca je eno, na loncu nalepljen papir z znakom 18 je drugo. Papir z znakom 18 je ves v sebi. Vsebinska papirja z znakom 18 je: kako je papir obrezan, kje leži znak, kako je 18 natisnjeno.

Natisnjeno 18 je nov artikel. Sestoji iz dveh črt. Črti sta črni na belini papirja. Črti sta svoje oblike.

Razdalja od črte 8 do noža za grapefruit je jasna. Razdalja od konca noža do natisa grapefruita je jasna. Razdalja od natisa grapefruita do papirja, na katerem natis leži, je jasna.

Poleg noža za grapefruit je patent zoper kipenje mleka. Poleg patenta zoper kipenje mleka je naprava za rezkanje pomarančne lupine. Poleg naprave za rezkanje pomarančne lupine je nož za strganje korenja. Poleg noža za strganje korenja so vilice za nabiranje polžev. Poleg vilic za nabiranje polžev je naprava za rezanje krompirja. Poleg naprave za rezanje krompirja je naprava za brušenje rezil. Poleg naprave za brušenje rezil je rezilo za oblikovanje masla. Poleg rezila za oblikovanje masla je priprava za odstranjevanje jabolčnega stržena. Poleg priprave za odstranjevanje jabolčnega stržena je zajemalka za oblikovanje sadja. Poleg zajemalke za oblikovanje sadja je druga naprava za rezanje krompirja.

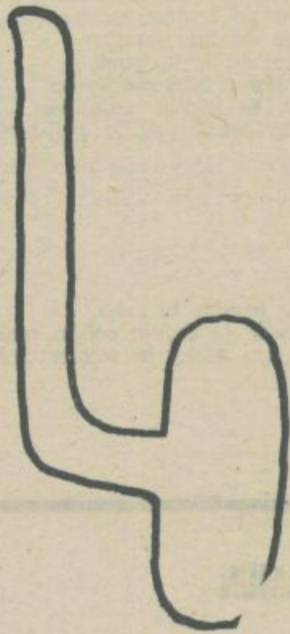
Kako so ti artikli? Ti artikli so eden poleg drugega. Medsebojna lega artiklov je ena lega. Lega artikla na papirju je druga lega. Lega papirja je drugačna lega.

M. R.

zavese minejo
drevo raste

kam boš danes šla
v mali kino grem
gledat kaj delajo otroci

nož za sir
mi kaže roge

poseben odtok iz žlice

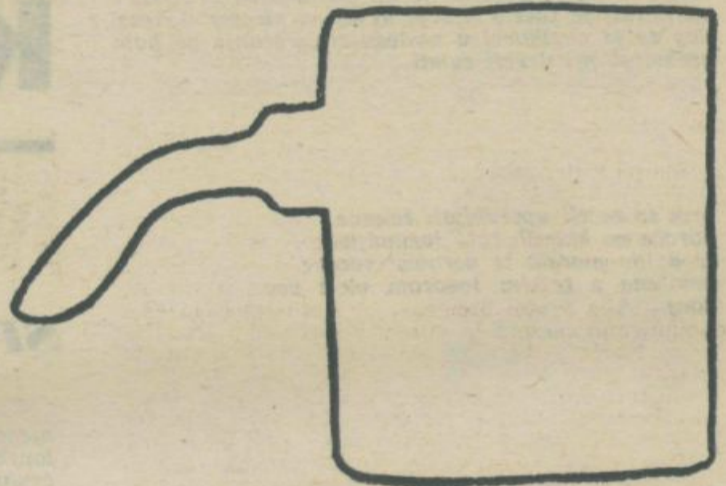
drobna mušica iz žice
mevedek s steklenim očesom

pločevinast glavnik
plus tricikel

mlada lama
ekvilibrira

elektriko pošilja v jabolka

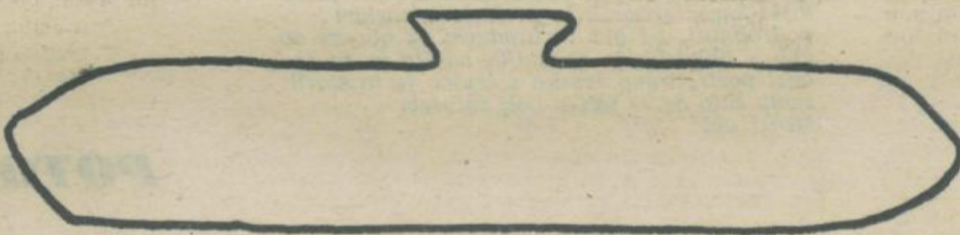
obešena majica
žena

zimzelen ko siti smo
pozimi

škarje izženejo otroka
iz epruvete pride brat

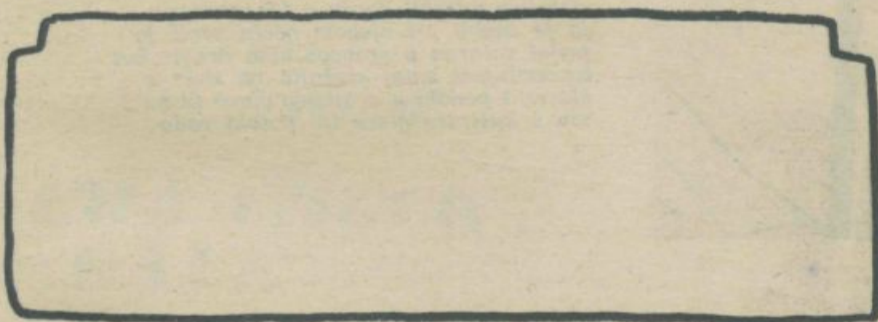
iz knjige veter
veje

papirnat les
gori v nogavici

zlata bronza je na drugi strani

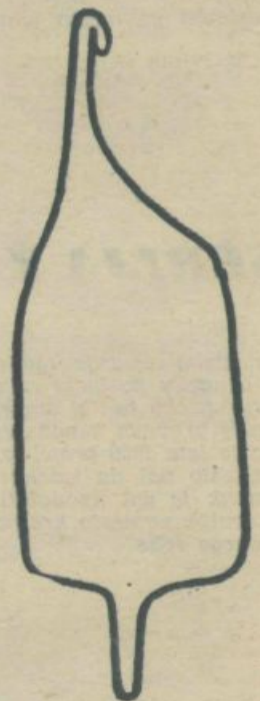
šamot v gozdu
polje preleti

strani neba bremenijo potomce
prednikov nebo

mi za mizo sedimo
orkester razpada

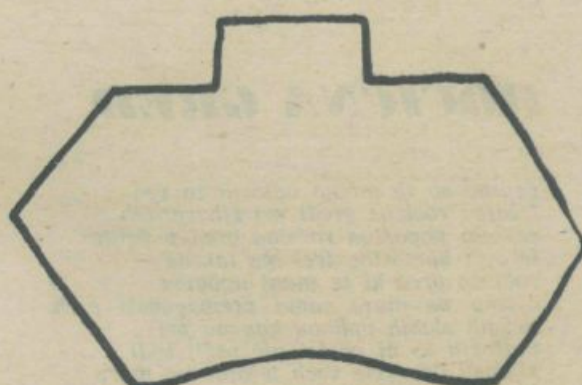
mlada lama
dvigne trak

žaganje obleži na lesu
žlica pade na mizo

kaj delaš tukaj mak
na svetovni razstavi papirja

nove posode in črke izbiram

pesmi: i. g. plamen
risbe: marko pogačnik

pojdite z avtobusom vrnite se z vlakom
in če odhajate z vlakom se ne vračajte
z avtobusom vrnite se z vlakom

CASSIUS CLAY

njegov nastop se začel s srečanjem s sonnyjem listonom v ringu v miamiju prireditvi je prisostvovalo 40.000 gledalcev stokilski clay je stopil v ring in iz svojega kota začel zmerjati nasprotnika listona prišla je tvoja ura stari grdi medved tako te bom namlatil da boš odhajal z repom med nogami clayu je bilo dvaindvajset let množica je zavpila zapri gobec smrkavec in daj vrži ven tistega starega medveda clayevo napihovanje ni imelo meja sem najmočnejši glejte kako sem lep takega kot sem jaz še ni bilo s težavo so ga potisnili na stol in mu nataknili rokavice borba se je pričela favorit je bil liston dvakrat je z veliko lahkoto premagal pattersona in prav gotovo ga niso ustrašile clayeve smešne žalitve prognoza je bila 10 : 1 v sedmi rundi pa se je liston prijel za rama se skremžil od bolečine in se umaknil v svoj kot vsi so vpili da je bil podkupljen in sodišče na floridi je začelo proces ki pa ni ničesar dokazal clay se je napihoval v naslednjem srečanju ga bom premagal pri deveti rundi

prvi so začeli uporabljati železne
obroče na kolesih čehi razumljivo
je da je moralo te nerodne vozove
naložene s težkim tovorom vleči več
konj

KOKOŠ

če zgrabiš kokoš za noge in za
peruti ter jo z naglo kretnjo
obrneš na hrbet obenem jo nalahko
pritisneš k mizi bo v tej nenaravni
drži nekako otrpnila pogreznila se
bo v spanec noge ima iztegnjene
brez moči kremplji včasih zaдрhtijo
toda kura se niti ne zmakne z mesta
kakor da je privezana k mizi tudi
če se neopazno odstraniš bo kura
pet deset ali celo več minut kakor
začarana ležala

omeniti moram še to da so najlepše slike
iz piranskih cerkva še vedno shranjene v
italiji zelo želimo da bi jih spet mogli
postaviti na mesto kamor spadajo

SERIJA ZNAMK

še zanimivejša je zgodba o gospodu
o connellu poštnem ravnatelju v new
brunswicku takrat angleški koloniji
sedaj provinci kanadskega dominiona
ko je leta 1860 prejel iz londona
naročilo naj da izdelati novo serijo
znamk je dal upodobiti na vrednosti
5 centov namesto kraljice viktorije
samega sebe

GLOBA

ženske plačajo globo oziroma morajo
enako kakor moški pred sodnika to je
jasno hkrati pa je res da imajo
britanski stražniki natančna navodila
da pri zbiranju osnovnih podatkov za
zapisnik na primer zaradi prometnega

prekrška ne smejo žensk spraševati
po letih oziroma po letnici rojstva
za to navodilo je zvedela javnost
še pred kratkim ko je ugotovil
sodnik za prekrške v bilstonu da so
bila na prijavih za moške natančno
navedena leta za ženske pa le približna
starost

začudili se boste vendar ni tako
zelo visoka drevesa ne dajejo veliko sence
veliko senco dajejo nizka in široka drevesa

TOMAŽ ŠALAMUN

KATALOG

SPOSOBEN UMETNIK

njegovi trije lastni portreti oni gosposki
lovsko slikarski z bratom pa mladostniški s
črnimi zalisci ter tretji pogumno šegavi ki
je visel pri vходу v njegovo delavnico v
gradišču so nam ga sami razkrili kot polno
krvnega možakarja ki si je utrl pot v višjo
družbo svojega časa ki pa je bil predvsem
uglajen in sposoben umetnik zlasti njegovi
meščanski portreti ki jih je z neverjetno
energijo ustvarjal v sila kratkem času baje v
enem samem dnevu izpričujejo pravo mojstrovino
v realističnem opazovanju ljudi njihovi psiho
loški karakterizaciji in prefinjeni izdelavi
podrobnosti od gub in bradavic na obrazu do
gub v oblačilih in draguljih nakita in če je
o del portretirano žensko v črnino je to storil
samo zato da je toliko bolj zažarela
živost oči

zanimali so me angeli
bili so in še zmeraj so
najštevilnejši in najstrašnejši

ROČIČNA GRED

čeprav so se mnogi odločili za več
ležajev ročične gredi pri štirivaljnih
je zelo pogostna ročična gred v petih
ležajih namesto treh pa takšna
ročična gred ki se manj upogiba
očitno ne more sama premagovati vseh
drugih slabih vplivov končno pri
motorju ki ni postal nič večji tudi
skupna površina vseh ležajev ne more
biti bistveno večja pri tem pa so

valji in ohišje ročične gredi manj
togi kot so bili včasih saj se vsi
trudijo da bi bilo ohišje lepše kot
nekoč

vidim seks jem seks strehe namaka dež

BELIŠČE

novinec v drugi zvezni ligi belišče
je nedvomno prijetno presenečenje za
zahodno skupino saj je dalo to moštvo
vsem zlasti pa favoritom vedeti da se
ne misli zadovoljiti samo s povprečnimi
dosežki to najbolje kažejo rezultati
in uvrstitve na lestvici saj se ta
enajsterica med drugim ponaša tudi s
tem da je edini neporaženi ligaš med
vsemi zveznimi klubi torej nič čudnega

da so igralci belišča od teh začetnih
uspehiv zelo samozavestni in da so
njihove napovedi pred tekmo z aluminijem
zelo optimistične z dosedanjo igro
kakršno smo prikazali na prvenstvenih
tekmaih ni razlogov da bi skrivali upanje
tudi na popoln uspeh v ljudskem vrtu
je izjavil eden najboljših igralcev
ki se je izkazal preteklo nedeljo jozič

ali ste videli sončni vrt
videl sem sončni vrt
obrnite se potem tako
da boste imeli trebuh tam
kjer imate zdaj hrbet

POTOKI VODE

potem ko je heraklej še mnogo junaških
dejanj izvršil na peleponezu je prišel
v etolijo in kalidon h kralju ofneju ki
je imel prelepo hčerko dejanejro po imenu
zaradi neke zelo nadležne snubitve je
prestala več bridkosti kot katerakoli
druga elolka vzgojena je bila v plevronu
drugem glavnem mestu očetove države tam
jo je videl rečni bog aheloos in se
strastno zaljubil vanjo v teh podotah
jo je snubil pri njenem očetu prvič je
prišel začaran v pravega bika drugič kot
izpreminjast zmaj slednjic pa sicer v
človeški podobi a z bikovo glavo ki so
mu s kuštrave glave lili potoki vode

NAGICA

nagica pa skače v višino pada
po tleh in se zvija v igranih
predsmrtnih krčih pači si obraz
spodaj in zgoraj zvija se v dve
ali tri gube potem spet z vsemi
udi eksplodira v več smereh oči
ji gore cigareta ji gori občinstvo
pa se resni zdaj je nagica na
popku zdaj spet na nogah občinstvo
se začne presedati zdaj je mehka
kakor solata zdaj spet odrevenela
kakor viharnik še nekaj mladih
gostov bolj zadaj vstane in strmi

ali vam pripisujejo stavek dan je svetel
noč je črna
to ni moj stavek

SLAVOJ ŽIŽEK

SMRDOKAVRA

UVOD (teorija odraza)

V razsvetljavi gre svet narazEN, gre raz ENO. Izraz tega raz se izreče. RazEN tega je njegovo ime. Izrekanje poimenuje posamezno reč. Razsvetljava je DA posamezne reči.

ENO te razsvetljave se daje v odstopu od tega raz (odraza), v NE posamezni reči. Najprej se namreč daje narazEN, to ENO pa se daje kot NE tega narAZen. Bit je razstop tega DA in tega NE.

Svetloba pa sveti svet le v njegovo svetost. Je obENEM DA in NE posamezni reči. Igra. Kot taka ne izreka, marveč reka. Rekanje reče reč v njeno rečnost. Rekanje in kazanje: isto. Kako se to dogaja?

TEORIJA HAPPENINGA

(po A. Kaprowu)

3. Pri-stop (»popart razstave«). JAZ pristopa artiklu. Dogajanje se usmeri v razstavljen artikel, ki tam ni kar tako, marveč zato da je tam kar tako. Artikel je poljuben in določen (t.j. izločen iz okolja) po tej poljubnosti. Izbor JAZA ni poljuben; JAZ je omzjen ravno po tej poljubnosti.

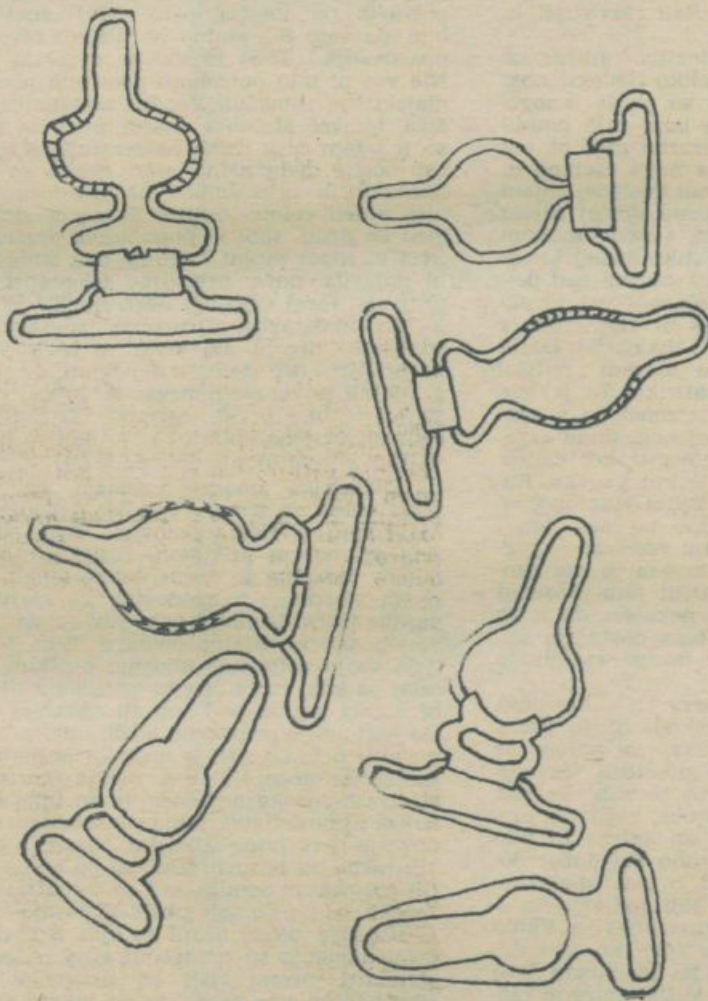
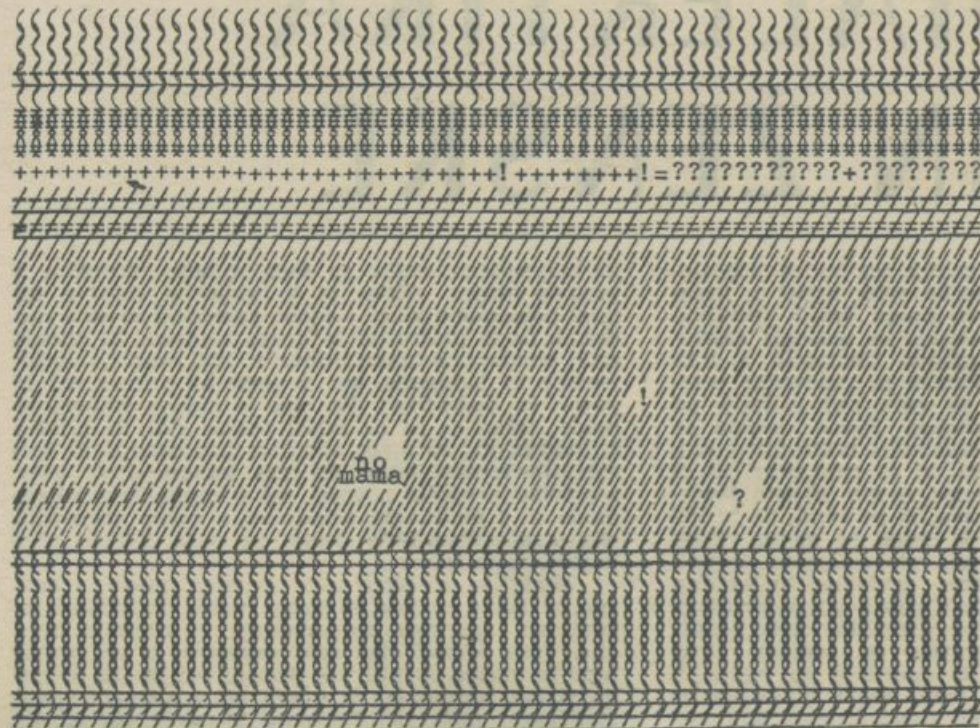
2. V-stop (»popart ulice«). JAZ vstopa v artikel. Dogajanje se usmeri v poljuben artikel, ki je tam kar tako. Ni pa poljuben JAZ sam, ker vstopa v poljubnost.

1. stopamo na istem (»happening«). JAZ (izvor) je poljučen. Dogaja se dogajanje: delirij. Zunaj je sneg, znotraj pa voda.

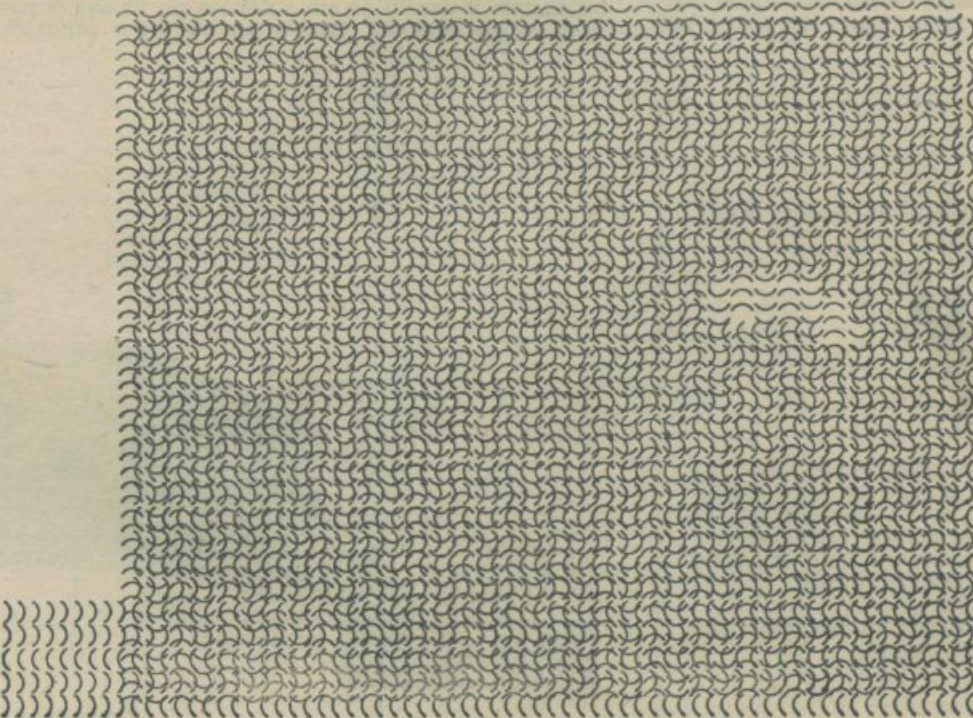
Happening je tudi vstop in pristop, ker je to stopajoče obeh.

Slavoj Žižek

california-dreaming

kovač vojnin - chubby : working in the g

IFIGENIJA ZAGORIČNIK

SPOMIN

Oni dan v soboto
ali sredo ali petek
ali mesec maj
dolgo je že tega
sem šla po gobe
in sem se vrnila.
Pozno sem se vrnila
ob sedmih ali avgusta
ampak septembra sem šla spet
vrnila sem se januarja
in sem bila
zdaj sem še
in želim si še dolga leta
da bi kmalu umrla

MILENKO MATANOVIČ

VERA CHUCK & DAVE

hodim po cesti in gledam
ustavim se pred izložbo
to je izložba prodajalne gramofonskih plošč
opazujem ovitke
na ovitku je slika množice ljudi
med množico spoznam nekatere obraze
marx chaplin monroe clay wilde the beatles
grem v prodajalno in zahtevam ploščo
povejo mi da je to plošča ansambla the beatles
ploščo kupim
dam jo iz ovitka
temeljito si ogledam ovitek
na sprednji strani so naslikani ljudje v parku
postavljeni so tako da jim vidim obraze
the beatles so naslikani dvakrat
v barvnih uniformah z instrumenti v rokah in
bobnom na tleh
sgt. pepper's lonely hearts club band
v sivih enakih oblekah videti so kot iz voska
na travi je napis iz rož beatles
obrnem ovitek
tu so črne črke na rdeči podlagi
spodaj je slika the beatles
eden od the beatles je viden v hrbet
na rdeči podlagi so lešedila pesmi
priključim gramofon in zavrtim ploščo
poslušam in gledam

G
A
R
I
V
O
V
I
B
R
U
K
O
V
I
B
R
U
K
O
V
I

DIALEKTIKA IN ŽENSKÉ

Ta beseda se pri nas zadnji čas vedno pogosteje sliši, zadobila je strašansko velik ugled in nenavadno privlačnost v širnem krogu svojih privrženecov. Ti jo s pridom uporabljajo za mašenje najrazličnejših vrzeli, ki se le prerade tihotapijo v njih govori ali pisano besedo. Pomen te nenavadne besede je zelo različen, ker ga vsak rad prikroji po svoje in po svoje tudi razlaga. Njena vsebina se zdi človeku neizčrpna in predstavlja neizrecljivo, najbolj abstraktno misel. Tisti, ki jo spregovori in ki ves blažen poslušajo njen odmev, se mu pri tem dozdeva, da je podoben trobentaču, ki se trudi, da bi dosegel tisti najvišji ton, ki je sploh še možen. Tako dobi dialektika poseben, zelo globokoumen prizvok v ustih politika, ki pravkar ugotavlja dialektično povezanost visokega šolstva z našim gospodarstvom, ali ekonomista, katerega je prevelika dialektičnost njegovega načrtovanja spravila za rešetke. Drug pomen ima za študenta, ki moleduje po podjetjih za štipendijo, ki jo je v trdih časih dialektizacije naše družbe ni lahko dobiti; zopet drugače pojmuje ta dialektiko vodstvo zveze mladine in univerzitetni odbor in to predvsem takrat kadar zagovarjata svojo »preveliko dialektično« povezanost s svojim širšim članstvom (posebno bleščeč primer dialektike so tisti članki v Tribuni, kateri so skušali razvozlati to skrivnostno povezavo).

Da ne bi v svoji preveliki dialektični vnemi zašel še dlje ali pa si privoščil preveliko dialektičnost naslova in vsebine, kar je greh ki so ga že mnogokrat storili temu podobni spisi, se bom raje omejil na posebno področje. Velikansko izrazno moč pojma dialektike bom poizkusil obogatiti z novo vsebino in omogočil njegovo porabo še na njemu dosloosej tujem terenu. Ta zavzema ves ženski svet, vendar se bom pri svojem raziskovanju te za dialektiko doslej še neznan dežele odvedoval le za osebam starimi nad petnajst let — pa vse do — to je stvar okusa (beri dialektičnosti) posameznika, katerega ne bi rad trpal v svoje okvire, saj bi se tako izneveril dialektiki. Da bi bilo to razmišljanje bolj učinkovito, moram predstaviti še nasprotje dialektike — metafiziko. Ta je bila v starih časih, ko so se njeni privrženci še v sandalah sprehajali po svetu ali pa v njenem duhu vzgajali vladarje, deležna večjega spoštovanja kot danes, ko med voditelji ljudstva fungira le kot psovka. Raba v zadnjem smislu je pri nas dokaj udomačena, medtem ko narodi, ki žive zahodno od nas, temu niso sledili. Z metafiziko se označuje vse, kar je preživelo, kar omejuje in otesnjuje človeka in mu grozi, da omrači njegov sicer dialektični duh. Posebej trpe za metafiziko ženske, saj trde nekateri, da je to že v njihovi naravi, in da zaradi tega postajajo mistične, saj lahko strme cele ure v takšne vsakdanje stvari, kot so čevlji v izložbi.

Dialektika se pri ženskah v prvi vrsti razodeva kot boj nasprotij. Notranja protislovja silijo prelepa ženska telesa v nenavadne oblike, za katere je bistveno to, da zavzamejo preveč prostora. Ta razlaga je posebej vidna na nekaterih mestih. Vendar je s to stvarjo večkrat rado kaj narobe, kajti vse preradi se razležejo tisti deli telesa, za katere bi bilo to najmanj želeli. To lahko uporabimo kot dober dokaz, ki govori proti Lamarcovi tezi, o tesni dialektični povezavi med željami, ki jih goji individuum o izgledu svojega telesa, in njihovo uresničitvijo. Veliki učenjak se je verjetno prenačil s tem, ko je trdil, da to velja za vsa živa bitja, ali pa je narava bolj kruta z ubogim ženskim bitjem, ki si želi dolge in tanke noge, medtem pa hodi z dokaj bolj oblimi po svetu. Tako nam postane očitno, da velja njegov nauk le za čaplje, štorčle in druge prijazne živali, katerim so se zgornje želje brez dvoma uresničile. Vendar dekleta ne puste svoji večkrat preveč dialektični naravi do veljave, temveč se z vsemi silami vržejo v boj z njo. Ta zavestna dialektika se kaže nasproti stihijni dialektiki narave ženskega telesa kot njeno nasprotje — metafizika. Na ženske deluje kot nekaj, kar

jih neprestano stiska in tlači njihove okrogline v preozke okvire. (Tako je v zgodovini ženstva odigral pomembno vlogo steznik, kateremu so se v modernih časih pridružila še druga sredstva, ki nimajo zgolj omejevalne funkcije marveč tudi funkcijo razširjevanja in dodajanja, kar je zopet en primer več, ki govori za dialektiko). Pri tem je nadvse pomembna moda, kateri se pa na žalost preveč vidi, da prihaja iz zahoda, saj so njene stvaritve primerne le za bolj suhljata ženska bitja. Pri nas imamo dosti težav z aplikacijo njenih novosti, saj v kapitalizmu rojena moda ni v dialektični skladnosti z našim socialističnim standardom. Zato deluje na naša dekleta utesnujoče, metafizično.

Moda je nasploh zelo hvaležen pojem, s katerim se lahko razlože še druge važne dialektične zakonitosti naprimer spreminjanje in negacija negacije. Vsak odrasel član naše skupnosti je na svojem žepu že močno občutil, kaj pomeni dejstvo, da se moda stalno spreminja, da nikoli ne predstavlja nekaj statičnega, mrtvega. Poglejmo si stvar na zgovornem primeru ženskega krila (za razliko od moškega, ki je v modi na Skotskem in kaže izrazito metafizično stalnost v svoji dolžini in vzorcu). Prej nekaj leti smo lahko občudovali ženska kolena, le če smo se postavili na določen nivo. (Najvažnejše pri tem je bilo, da smo bili stalno na nižjem nivoju od objekta opazovanja.) Toda prišla je negacija dolžine krila. Nič več ni bilo potrebnih posebnih nivojev, vsi so se dialektično izenačili. Vendar metafizika nikoli ne počiva temveč stalno v zasedi preži in napada. Moški so ji v tem času ostali najzvestejši služabniki. Na ulicah so se metafizično zazrli samo na nekatere dele mimoidočih pripadnikov nasprotnega spola, nič več niso videli celote, temveč le njene dele. Takšen pogled na drugi spol je popolnoma prežet z metafiziko. Svet bi zopet zaplul v temno noč metafizike če se ne bi pojavila nova negacija ki predstavlja negacijo prejšnje, torej negacijo negacije. To je bilo maxi krilo. To predstavlja afirmacijo (zdaljšanje) na višjem (daljšem) nivoju. Da stvar ni tekla v krogu, lahko prepričljivo dokažemo z dejstvom, da je krilo, ki smo ga dobili po negaciji negacije, precej daljše od tistega, ki je bilo prvič negirano. To predstavlja pravcato dialektično spiralo, ki je odprta navzven (za nadaljnjo spreminjanje dolžine krila).

Dialektika zmeraj poudarja, da je treba neko stvar videti ne samo v vsakdanosti, temveč v njenem nastajanju v njeni zgodovini. Tega se bomo držali tudi pri našem predmetu raziskovanja, kajti ženske takšne, kakršne so danes, bomo lahko razumeli le, če si jih ogledamo v zgodovini. Ze zgodnje arheološke najdbe (kipci iz gline) nam govore, da je bila takratna ženska precej zajetne postave. Tako je lažje uveljavljala svojo voljo nad ubogimi moškimi bitji, ki so se kdaj pa kdaj vsa v strahu prilazila k njej v votlino, da bi dobila kaj za pod zob ali ohranila človeško vrsto. Do tega jih je pripravilo blede upanje, da bodo nekoč, v svetli prihodnosti, le napočili boljši časi za njihove moške potomce. Ko so se možje skozi tisočletja počasi otresli ženske nadvlade, in so tako lahko prišle do izraza njihove ustvarjalne sposobnosti, se je način produkcije neverjetno izboljšal. Namesto da bi po gozdovih tekali za borovnicami ali pa se oprti v jarem potili pri oranju zemlje, kot so v matriarhatu počenjale ženske, so možje raje postavili stroje v tovarne in prisilili druge, da so delali za njih. S takim zboljšanjem gospodarjenja so omogočili svojim ženam zelo visok standard, precej višji od tistega v prakomunizmu (Pra-komunizem zato, ker so takrat skupnosti gospodovale ženske. Ker pa je znanost skoraj izključno v rokah moških, so leti s to besedo hoteli poudariti dvoje: dejstvo, da se je ta sramota dogodila v davnih časih, torej je že precej vode preteklo od takrat, medtem ko drugi del besede daje slutiti na stvar, ki je zelo nedoločena, abstraktna in v oblakih). Žene so dobile več časa z ukvarjanjem s seboj: Vse popoldnevo so prebile v družbi svojih spletičen ob ogledalih najrazličnejših velikosti. Zvečer so ob toplo zakurjeni

peči kvacale nogavice ali pa v postelji brale filozofske knjige. To zadnje je bilo moškimi trnje v peti, saj so se ženam s filozofijo še povečale že prej dobro razvite govorne sposobnosti. Da je bilo temu res tako, se lahko prepričamo v Učenih ženskah (sicer pa so ženske pokazale svoj odnos do filozofij že v antiki saj je Sokrat, ki ga nekateri smatrajo za vogelni kamen v človeškem življenju, raje izpil strup, kot da bi se vrnil k svoji ženi).

Ko so ženske počasi sprevidele, da njihov pomen stalno pada, so to hotele kompenzirati na zunanjem videzu. Oblačile so se v neznansko široke in blesteče obleke, na glavo pa so si posadile najrazličnejše predstavnike zemeljske favne (Hitchcock nam pravi, da so to bili predvsem ptiči). Pokazale so neverjetno sposobnost v kombiniranju svojih telesnih oblin s krivuljami, ki so bile zasluga raznih obrobov različnih velikosti ki so jih nosile spodaj pod obleko. Njihova domišljija je bila tako bujna in plodna, da so ji lahko sledili le največji matematiki tistega časa, ki so v želji, da bi znanstveno pojasnili te pojave, izumili infinitesimalni račun. Tu lahko vidimo, da je dialektična analiza sposobna odkriti bistvene zveze med navidez tako različnimi stvarmi kot so ženske in matematika. Pozneje so se krivulje, s katerimi so hotele ženske nadvladati dialektično nasprotni spol, nekoliko unesle. Spoznale so, da bo treba boj za prevlado nad moškimi biti z bolj dialektičnimi sredstvi. Začele so prirejati različne shode, na katerih so lahko izbruhale svojo sovraštvo do njih brez nevarnosti, da bi jih le-ti slišali. Oblekle so tudi hlače (verjetno zato, ker so se jim hlače zdele nekaj simbol moškosti in s tem oblaki). Hotele so postati čimbolj podobne moškim. To stremenje je doseglo svoj vrh v našem stoletju. Po ulicah modernih mest srečujemo ljudi nedoločljivega spola. Ker nas dialektika uči, da človeštvo sestavljata dva nasprotna spola, moški in ženske, ne more biti neke tretje možnosti moški-ženska ali ženska-moški. Takšno nedialektičnost bi lahko zagrešil le zagrižen pristaš metafizike, ki ne pozna zakona o nasprotjih ki se popolnoma izključujejo.

Zaradi prej omenjene želje po čimvečji podobnosti z moškimi so krivulje, s katerimi naj bi dekleta razveseljevala fante vseh starosti in v njih zbujala pobožne želje po dialektičnem zblizanju z njimi, upadle na minimum. Ravno in krivo sta se stopila, postala sta eno in isto ni ju mogoče več ločiti. Prišli smo do zadnjega poglavja v zgodovini ženstva. Pred nami se pojavja vprašanje: »Kaj bo v prihodnje z našim predmetom raziskovanja? Ali bo še dolgo trajalo enačenje ravnega s krivim?« Vse to se sprevrže v eno samo veliko vprašanje: »Ali še vlada dialektika v ženskem svetu?« Odgovor je nedvomno pritrdilen. Človek se uči na preteklosti. Iz dogajanj, ki so se že zgodila, sklepa na tista, ki se še niso zgodila. Zato smo pogledali v preteklost da bomo laže videli v prihodnost. Nekateri pravijo, da se zgodovina ne ponavlja, vendar nam dialektika zatrjuje, da se ponavlja v določenem smislu, na podlagi lastnih zakonitosti. V nasprotnem primeru ne bi bilo sledu o kakšnem redu, temveč bi bil sam miš maš. Zatorej dekleta nikar ne obupajte, če ste preveč bogate z oblinami, če ste preveč ženske. V padu mode okroglin bo gotovo sledil njihov zopetni vzpon in ponovnem razcvet TAKRAT BO PRISEL VAS ČAS. Po obilnem kosilu, pri katerem se ne boste jezile, če bo pretežno iz ogljikovih hidratov in maščob, si boste brez skrbi privoščile še kos torte ali tablo čokolade. In fante bodo kljub temu še stalno buljili za vami, kadar boste korakale mimo njih. Spomnite se mornarjev kapitana Cooka ki so nekaj več kot stopetde set kilogramov težko dekletke proglasili za najlepše na Tihem morju. Torej še enkrat: »DIALEKTIKA JE Z VAMI IN DELA ZA VAS!«

Valter Motul

Študentski list „TRIBUNA“

razpisuje prosti delovni mesti

- a) urednika univerzitetne in študentske problematike
- b) urednika fotografije

Razpis velja do zasedbe delovnega mesta.

Zveza študentov Jugoslavije, Študentski servis, Ljubljana, Borštnikov trg 2

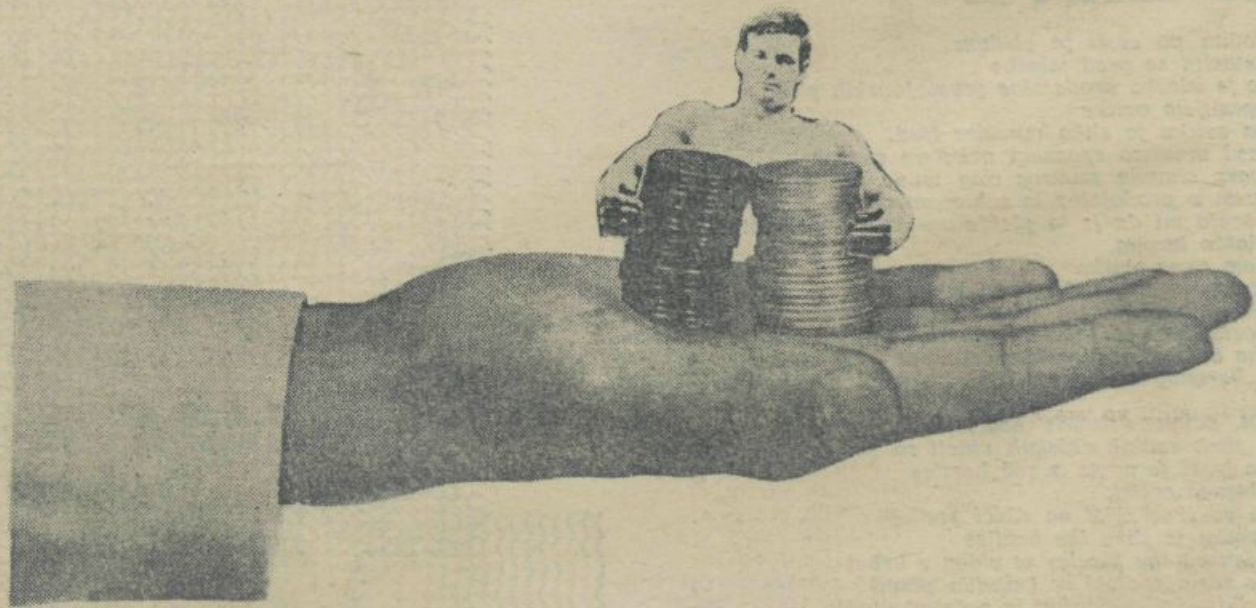
OBJAVLJA

prosto delovno mesto

referenta za zaposlovanje.

Za delovno mesto mora prijaviteljenec imeti status študenta in nekaj prakse pri delu z ljudmi. Delovno mesto mora biti zasedeno s 1. decembrom 1967. Pismene prijave sprejema študentski servis do 26. novembra 1967. Prijavam priložite vso potrebno dokumentacijo.

Vsi prijavljeni kandidati bodo 1. decembra pisмено obveščeni o izidu razpisa.

Prišel sem uvignit štipendijo